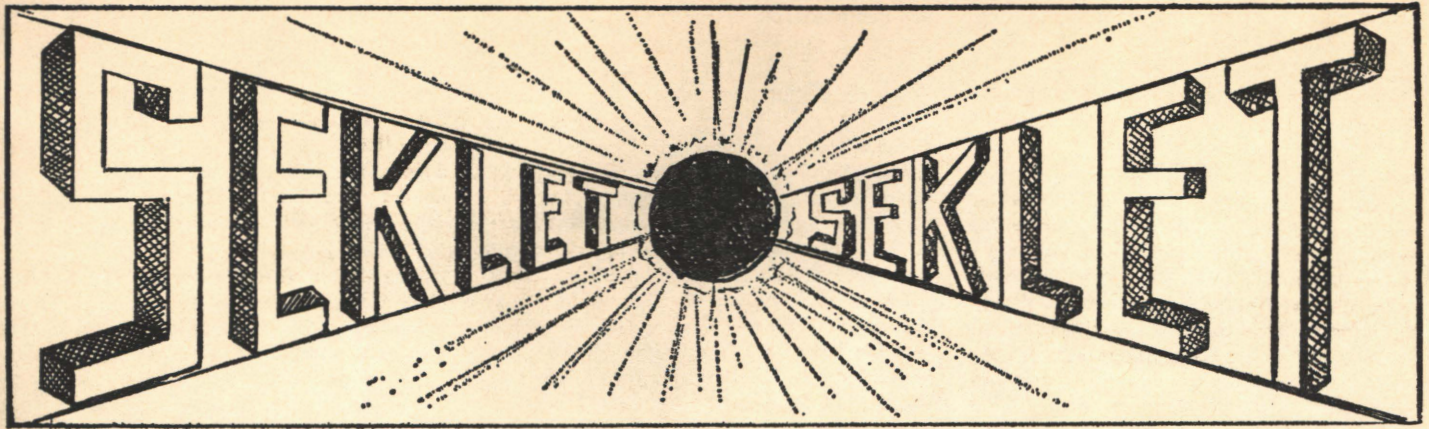

Nr 6 Årgång 16 1969

Lösnummer 2:50 inkl. moms.

Frithjof Hallman

Otto Heuschele, Etikern

Till 70-årsdagen

Om man i en uppslagsbok slår upp ordet *etik* för att se hur detta populärt förklaras där, finner man förklaringen: *Läran om de andliga värdena och kravet på ett moraliskt liv*. Att en sådan tydning lätt kan misstolkas är lätt att förstå, då var och en av oss förmodligen lägger en annan innebörd i ordet moral. Om vi här kallar Heuschele för en etikern så är det meningen att ordet skall känneteckna en människa som under hela sitt liv har lagt ner stor möda för att hjälpa sina medmänniskor till insikt om meningen med sitt liv och som på grund av egna erfarenheter och oupphörliga studier av de stora tänkarnas och religionsskaparnas verk försökt tala om det väsentliga i vår existens — som vill hjälpa sin broder att övervinna det tragiska i livet och finna vägen till glädje, skönhet och ljus till själen och till kärleken. Han försöker visa att det är en mening med vår existens och att var och en av oss människor har ett bestämt ansvar, som i första hand ligger i att, var vi än möter det, bekämpa det omänskliga, bekämpa lidandet i alla dess former, finna vägen till de värden som en högre makt har skänkt oss. Att finna grunden till det stora kulturarv vi övertagit från våra fäder; fundamentet som hela vår occidentala kultur hittills varit baserad på. "I det andliga," säger han, "är det bara det rena som äger kraften att verka". Detta är en sats som oupphörligt återvänder i hela Heuscheles andliga verk, som automatiskt slår en bro över till en annan gestalt i vår tid som blivit en vägvisare för den moderna människan — Albert Schweitzer. Han, som sade:

— Jag är bara en människa som gör det som är självklart. Men detta självklara är godheten. Man skänker den till världen för att låta den gripa omkring sig, låta den skapa och växa.

Och Schweitzer, som Heuschele redan vid 23 års ålder skrev en essä om, är

en av de stora vägvisarna i vår tid. Heuschele kom även senare att sammanträffa med honom, han var också en av dem i vars fotspår han vandrat alltsedan sina unga år.

När Otto Heuschele den 8 maj fyllde 70 år kunde han blicka tillbaka på ett livsverk som omfattar omkring 70 boktitlar. Det rör sig om romaner, lyrik, aforismer, antologier, essäer, dialoger, noveller och allsköns reflexioner, som allesammans, redan från början, visar oss att vi här möter en som inte bara skriver för att förströ, fördriva tiden, som de flesta skribenterna i vår tid, utan här är verkligen en människa som redan från början har något att säga, som följer sitt inre kall med sin skapelse. Denna författare kämpar oupphörligen med sig själv för att finna klarhet, för att vinna renhet och för att genom sitt sökande försöka visa vägen för sin broder, som kanske ännu trampar omkring i mörret. Heuscheles hela livsverk är präglad av ett etiskt ansvar mot sin nästa. "Levnadskonsten är", säger han, "en svår och allvarlig konst, icke ovärdig att ställas vid sidan av alla de andra stora konstformerna, och ett fullkomligt människoliv är något stort."

Denna människa, som hela sitt liv ansträngt sig att hjälpa sina medmänniskor genom sitt ord är en som också själv lyckats bevara sig ren i sitt väsen — i sin existens. Han har måst uppleva vad det innebär att under många år leva vid avgrundens rand, uppleva en despoti där det grymma, det onda och det omänskliga rådde över människors liv. Han har fått uppleva död och förintelse på mycket nära håll och har sett hur onda demoner förmått att leda ett helt folk till en ändlös katastrof, som förvandlat ett blomstrande land och dess människor till ruiner. Men Otto Heuschele, som inte bara på högskolan studerat histo-

ria visste, att det alltid har funnits sådana demoner bland oss människor, gestalter som förkroppsligat det onda, det omänskliga; destruktiva härskare som rivit ner det som forna släktled skapat. Heuschele visste genom dessa sina studier, att det under långa tider funnits människor på denna jord och vet att det även i kommande tider kommer att förbli så, om inte människan förändrar sig själv, kommer till insikt om meningen med sitt liv, om inte människan lär sig känna sitt ansvar mot sig själv och mot en högre makt som alltid har uppenbarat sig i skönheten, i renheten och kärleken, med ett ord, i det ädla. Och det är här historieforskaren träder i funktion genom sitt verk, mannen som på nära håll fått uppleva nihilismen, en som verkligen lärt av krigets ondska, av allt det djupa mänskliga lidandet och av tragiken i vår existens.

Vi skall nu i korthet försöka teckna en skiss av Otto Heuscheles liv och gärning, baserad på hans verk. När Heuschele föddes, dvs år 1900, hade just ett nytt sekel inträtt; ett sekel som ännu låg i mörker, men som för de då redan vuxna faktiskt inte bådade om någonting ljus och alltför förhoppningsfullt. Det var krig och revolter på många håll i världen och nya krafter som pockade på att komma till tals, som ville bryta ner det gamla och som ville bana väg för en ny tid — maskinåldern, ateismen, nihilismen och en upplösning av de värden som härskat över denna gamla kontinent i så lång tid.

Heuschele var son till en trädgårdsmästare i den lilla staden Schramberg i Schwarzwald, Sydtyskland. Barnet växte således upp i en atmosfär som var präglad av skönhet, lugn och harmoni, någonting som skulle sätta sina djupa spår i den unga människans psyke. Heuschele har alltid förblivit sin hembygd trogen och varit bo-

satt i sitt trädgårdshus i Waiblingen, med undantag för ett kort avbrott för militärtjänstgöring i slutet av det första världskriget, några års studier vid universitetet i Tübingen och Berlin, samt som lektor å ett förlag i det gamla rikets huvudstad. Han har alltid varit omgiven av blommor, växter och den stora, vida naturen. Det är här han trivs bäst, icke i de stora städernas larm och oro. Och det är här han också skapat lejonparten av sitt omfattande arbete. Här har han ofta med smärta betraktat de rastlösa som bara jagar genom naturen i sina bilar, förpestande atmosfären, nedsmutsande den vackra naturen och körande genom skog och mark med radion påskruvad så att all fågelsång såväl som skogens sus tystats ned. De har ej givit sig någon tid att se och ingen tid att njuta av tygnaden, blommornas doft och länkans sång. Nej, de är, nästan utan undantag, barn av det tjugonde seklets hetsade mänsklighet, teknikens och maskinens offer och dyrkare. Hur skall en sådan människa finna vägen till en förnyelse, frågar sig Heuschele ständigt. Hur skall hon någonsin finna vägen till sig själv, för att inte tala om vägen till sin nästa, sin broder?

Då man läser Heuscheles verk får man ofta intrycket av en viss rädsla att inte bli hörd, inte bli förstådd av sin tid, av människorna omkring sig. Detta kommer till uttryck i många av hans böcker, t. o. m. i verk som först för många år sedan skapats. Sålunda säger han i boken "Am Abgrund" (Vid avgrunden) på ett ställe.

— Jag är vid slutet. Jag är ensam. Jag försöker gestalta någonting, men för vem kommer det ännu att kunna sägas någonting? Jag hyllar formen. Andra slår sönder den. Jag söker att rädda värden, trots att det i dag ej mera finns något allmänt värmedemedvetande. Jag står på en förlorad post. Ingen kommer att tacka mig.

Trots att de här citerade orden bara uttalats av en av romanens gestalter verkar det dock som om författaren uttalade någonting om sig själv. Men han har, trots att det kanske bara är få som lyssnar till honom i dag, aldrig blivit pessimist, nej, tvärtom, det hoppfulla, det ljusa har trots alla livets och ödets slag alltid segrat. Detta framgår också av ett annat ställe i den just nämnda boken. Bara någon rad senare läser man:

— Du får dock ej falla för de mörka makterna. Du måste tro på det ljusa, som hittills lett ditt och vårt liv.

Och:

— Nu gäller det att inse, att endast den kan komma fram till ljuset som har gått genom mörkret och att bara den äger rättighet att prisa det goda och det sköna som själv har stridit med demonerna, som har erövrat ljuset ifrån dem.

Och så följer kort därpå en insikt som kanske bara få författare kommit fram till:

— Säg mig, hur är det möjligt att en människa under hela dagar kan komma bort från sig själv, att hon, pockad av lidelse, kan glömma sig själv? Är det demoner som behärskar människan? Bor de i henne, i djupet av hennes själ? Kärleken, det är en underbar, en härlig kraft i människans liv. Man firar den, man hyllar den, men glömmar därvidlag att den kan förstöra, förstöra där den förbinder sig med

det demoniskas makter, dvs. där den råder utan nåd, utan ansvarskänsla.

— Men det är konstnärens uppgift att tämja de demoniska makterna, så att dessa ej härjar, utan främjar oss, läker, verkar hjälpande...

Varhän vi skådar i denne mans verk stöter vi på sådana funderingar, tankar som visar oss hur Heuschele ständigt frågar, ständigt brottas med de mörka, de demoniska makterna, sökande att övervinna dem, sökande att läka där livet slagit hårt, där det tragiska ingripit i vårt öde. Den nyss citerade boken skildrar hur en bildhuggares verk plötsligt förstörs av en främling som trängt in i hans hem, hans värld, slående ett helt livs skönhetslängtan i spillror. Man drar ovillkorligen en parallell till hela den tyska människans bittra livsöde, där ju också demoniska krafter kommit till makten och förkrossade människornas existens och lämnade dem, 1945, stående inför en avgrund. På samma sätt som dessa demoniska makter, år ut och år in, slår sönder existenser jorden över; brytande ner en människas livskraft och längtan i en mörk cell bara därför att hon tänker annorlunda, brännande människors hem och lemlästade deras barn genom krig, uppror och intolerans. Ja, ingen timma förgår utan att någonstans på denna vida jord en människa tar en annans liv, eller lemlästar henne och bryter ner henne, slår henne i kedor och berövar henne friheten att skriva och friheten att röra sig. Halva vår jord är i dag fjättrad i sådana bojor, halva vår jord gråter över en människas ondska mot någon. Och det är här denna stora människa, Otto Heuschele, genom sitt ord och genom sin insats söker råda bot. Han inte bara hjälper att hela de sår, som en människa tillfogat sin broder, utan han försöker alltid visa vägen mot ett högre, ett ädlare liv så att människorna äntligen må kunna övervinna det stadium i sin utveckling där de faktiskt fortfarande mer liknar en blodtörstig best än en människa.

— Jag kom, säger Heuschele i "Gaben des Lebens" (Livets gåvor), från en värld där det ädla och förnämliga, det mänskliga rådde, det som i en högre mening kände sig ha förpliktelser mot det sanna, det goda och det sköna.

Och i skriften "Erinnerungen an Reinhold Schneider" (Minnen av R. S.) säger han:

— Vörnaden är medfödd hos mig och den uppfostran jag fått har utbildat den.

Är det att undra på att en sådan människa helt enkelt var född att kämpa mot det onda, mot våld och förtryck i alla dess former. Men att samtidigt alltid försöka slå en bro till en renare värld — ett högre och ädlare liv.

Heuschele visste redan tidigt att det inte är det kalla och nyktra intellektet som är i stånd att kunna leda människor mot en tid där etikens och humanitetens höga principer dominerar. Nej, här var det inte den s. k. litteratören och den kalla intellektualisten som kunde hjälpa, utan uteslutande människan med ett stort hjärta och en stor själ. En människotyp som benådad av en högre makt, ett inre kall, var tvungen att tala för att visa vägen, dvs. en människas vars väsen präglats av ödmjukhet.

I sina "Essays" (Essäer) säger han:

— Det är det godas krafter som skall

fullborda livet, lyfta det till gestaltning. Det är lyskraften som talar till oss i Dantes, Goethes och Schillers, Mozarts, Beethovens, Hölderlins och Humboldts verk och det är den samma kraften som uppenbarar sig i dessa geniernas mångskiftande gestaltningar. Det måste här sägas, att vi inte tror att det någonsin kan finnas en stor diktare som inte samtidigt och i första hand är en stor människa.

Heuschele förut nämnda skrift "Die Gaben des Lebens" (Livets gåvor) har en undertitel: "Geschichte einer Jugend" (En ungdoms historia). Den kan i språkets enkelhet, i skönheten och storslagenheten av sitt mänskliga språk endast jämföras med några få mästerverk i litteraturen, kanske med Goethes "Wilhelm Meisters Lehr- und Wanderjahre". Här skildras en ung människas andliga utveckling och väg mot vördnad inför livet, hans första djupa kontakter med de stora diktarnas och tänkarnas verk och självförverkligandet mot hög och ren mänsklighet, eller m. a. o. en stor människas tillblivelse. För den som inte själv kan taga del av hela Heuscheles vida författarskap kan hans nyss nämnda lilla bok rekommenderas som en god introduktion. Därefter hans samlade essäer, som talar till oss om hans världsbild, hans humanism, etik och hans kontakt med diktare sådana som Hesse, Herder, Platon, Hofmannsthal, Reinhold Schneider, Rilke och med Goethe, hans ousinlige vägvisare i alla livets stadier. Ord som Goethe en gång i tiden präglat kunde likaväl vara skrivna av hans senare lärjunge.

— Mitt sinnes natur lutade mot vörnaden... Vördnad är ett högre sinne, säger den vise från Weimar.

Och en Albert Schweitzer, en annan av Heuscheles följeslagare, säger:

— Kulturens väsen består däri, att vörnaden för livet, som kämpar för att göra sig gällande, är i stånd att i ständigt växande grad hävda sig hos den enskilda människan såväl som hos själva mänskligheten.

Som tredje introduktionsverk till Heuscheles författarskap vill vi rekommendera hans lilla skrift "Dank an Freunde" (Tack till vänner) som i utomordentlig knapphet och koncentration återger författarens hela levnadsvisdom, såsom en Goethes "Urworte" gjort det. Prof. Walter Mönch har i sin hyllningsskrift till Heuscheles verk kallat detta lilla arbete "en bok som är fylld med intelligens och som torde kunna kräva en hög rang i den samtida litteraturen av detta slag."

Vi kunde här citera många vackra ord om Heuscheles gärning. Det kunde vara ord av män som t. ex. Karl Kerényi, Carl J. Burckhardt, Hans Carossa, Manfred Hausmann, Hermann Hesse, Eduard Spranger, Max Picard osv. om utrymmet tillåte det. Vi skall nöja oss med att citera ett uttalande av Reinhold Schneider, den store kristne mystikern i vår tid:

— Ni måste känna, skrev han i ett brev till Heuschele, att Er sådd växer och att människorna är tacksamma mot Er, att Edra böcker är välgörande.

Ja, man får i samband med författarens 70-årsdag verkligen hoppas, att hans "sådd växer" och skall så småningom även växa långt utöver Tysklands gränser, till fromma för en lidande mänsklighet och i synnerhet

Sett, hört och tänkt från Utsiktstornet

Ett stort reportage

från ett hälsohem och om hälsohemmen i allmänhet bjuder DN på den 14 mars. Äntligen — kunde man vilja utropa. Det är ju nu 40 år sedan naturläkare *Carl Ahlteen* började predika råkostens betydelse för hälsan. Även andra lika viktiga faktorer ingick i hans förkunnelse: solens, luftens, vattnets och motionens betydelse för att kunna bibehålla en god hälsa. Jag minns hur man på den tiden hånade "råkostfantasterna" och förespådde dem som gick den vägen en ond, bråd död. Redan åtskilliga år tidigare hade ju Saxon påbörjat sin vegetariska propaganda. Vegetarianerna fick heta "gräsätare". Saxon avbildades med en grimma om halsen betande vid dikeskanten.

På den tiden kunde det vara välbetänkt att njuta det marken och träden gav. Man hade ännu inte kommit igång med den ettriga art av förgiftning som nu på senare år förekommit. Det fanns ännu något så när jungfruliga produkter från naturens eget kök att få. Men man var på väg mot fördärvet. Om jag inte missminner mig alltför mycket kom konstgödningen igång under första världskriget.

Det har varit en lång kamp fram till nu för att få våra medmänniskor att inse naturkostens både värde och nödvändighet för att mänskligheten skall kunna uppnå och bibehålla hälsan. Många kämpars namn

— Också livet är ett konstverk som vill gestaltas. Såsom formen i konsten kräver försakelse, så kräver formen i livet försakelse — övervinne.

— Nu gäller det att inse, att endast den kan komma fram till ljuset som gått genom mörkret, och endast den har rättighet att prisa det goda och sköna som har kämpat mot demonerna, som har vunnit ljuset från dem.

— Vore inte all list att utnyttja naturens makter förgäves om det ej lyckades att bringa människorna fred, ta bort deras rädsla, som vandrar som ett vilddjur över kontinenterna?

— Det som vi gör av oss själva det är det som är utslagsgivande.

— En dikt är ett under och där den uppstår råder uppenbarligen nåden. Den store diktaren är en präst.

— Fattig är den som inte kan beundra och den som har förlorat förmågan till vördnad, honom fattas en av de dyrbaraste möjligheterna att alltid förnya sitt liv.

— Det är dock hos människan endast själens, andens kraft som bestämmer över hennes mänskliga existens.

Otto Heuschele är en vägvisare till ett högre, ett renare liv. Även vi här i Norden borde öppna vår dörr för hans röst.

jorden runt kunde anföras. Då vi nu äntligen nått fram så långt att det finns pensionat, hem eller vad man vill kalla det, som går in för att lära ett naturenligt levnadssätt, då är det i det närmaste omöjligt att finna betingelserna. Visserligen förekommer "biodynamisk" odling, där man försöker återställa den naturliga ordningen, men skalan är än så länge ytterst liten. "Det blir för dyrt". Men trots de vaga ansträngningar som görs för att återställa vattnet och luften i ursprungligt skick lär det dröja innan man nått det målet — om det ännu ens är möjligt.

Andra nedbrytande faktorer har ju kommit till. Dessa skall jag inte ta upp till behandling här, ty om jag skulle göra det så blev det inget utrymme kvar i denna tidning för något annat material. Så jag får nöja mig med att konstatera tillfredsställelsen över att hälsohemmen finns till.

För tio år sedan utkom å Litteraturförlaget en bok av Günther Schwab. Den hade den i mångas tycke fula titeln *Djävulsdan- sen*. Boken skickades gratis till Konungen, regeringens medlemmar, talmännen i Riksdagen samt en del andra som kunde tänkas ha intresse att ta del av dess budskap. Även de största dagstidningarna fick den som recensionsexemplar. Av pressen blev den ihjältigen, ingen av dem i övrigt som fått boken sig tillsänd hördes av utom — naturligtvis — H. M. Konungen som skickade ett tacksamt erkännande. Detta var för tio år sedan. Den största delen av upplagan blev osäld, vilket åsamkade förläggaren en ordentlig förlust. Nu är boken i det närmaste onödig — det mesta som den behandlar skrivs nu långa artiklar i dags- och veckopress om; varningar för framtida hungersnöd, katastrofer som kommer att leda till mänsklighetens undergång om ej rättelse sker i tid — om det inte redan är för sent att rätta till det som snedvridits.

I det sammanhanget må nämnas att *Viktor Vallberg* var en av de ropande rösterna genom sina skrivelser bl. a. i denna tidning.

Kan man vänta sig att våra läkare skall bli hälsoläkare?

Bl. a. förutsäger den ovan nämnda boken en kommande världssvält. Förf. menar, att det nu kan vara för sent att hindra en sådan. Nu redovisar två forskargrupper i U.S.A. en kommande världssvält så tidigt som 1975 och 1980. Prof. Carl-Göran Heden vid Karolinska Institutet tar saken på allvar och har i ett föredrag utvecklat möjligheterna att mota livsmedelsbristens uppkomst. Han menar att det nu måste satsas på korta projekt.

Kanske det är tid att söka förmå de tidigare från sina gårdar flyende lantbrukarna att återvända. Det lär inte bli många som vill åter uppodla sina ödelagda jordbruk. Man kan förvisso tala om "fram-synt" jordbrukspolitik. Det blir ju också ett osökt, tillfälligt att se vad "Storjordbruken" går för.

För någon tid sedan fick vi veta att landets konstgödselindustrier slagit sig tillsammans i en koncern. Jag fick den uppfatt-

till fromma för en ungdom som krampaktigt söker efter en vägvisare, som kan leda dem ut ur denna nihilismens och ateismens tidevarv, där livet ofta tycks synas vara meningslöst. Heuschele har, med adress till den unga uppväxande generationen, författat en skrift med titeln "Wie sollen wir leben" (hur skall vi leva?) med undertiteln "Brev till en ung vän". Skriften omfattar bara 32 sidor, men torde trots sin korthet på bästa sätt kunna rekommenderas till hela världens ungdom, så enkla och så klara är hans ord. Han skrev detta brev under vintern 1946/47, då en stor del av hans land ännu låg i ändlösa ruiner, hatets ruiner.

— Människan är i fara, utropar Heuschele här. Och söker visa de unga en väg ut ur det ändlösa hatet.

Vi skall slutligen med några ord låta Otto Heuschele själv tala till oss. Det är ett axplock ur hans verk:

— Människans handlingar är utstrålningar av deras innersta, ofta hemliga själv. Den som vill bringa världen i ordning måste därför bringa sig själv i ordning.

— Vi får aldrig förlora kraften att även förnimma det religiösa budskapet, som talar till oss ur varje fullkomlig skönhet.

— Det kommer alltid an på att kunna bestå inför Gud och sitt samvete.

— Att kunna tacka betyder mycket och rik är den som kan det.

— Vad vore umgänget med de stora människornas liv och verk, de, som fanns till före oss, om det inte alltid ånyo uppmanade oss att växa utöver oss själva.

— Vi är aldrig färdiga, utan blivande och sökande.

— De människor som vi behöver för att kunna leva, dem möter vi, vi drar till oss dem. Då ett möte lyckas, fullkomligt, råder nåd över ett liv; tillfället blir till en nödvändighet och en lag uppfylles.

— Vi är till på jorden för att bli någonting, till att kämpa oss fram till personlighetens adel.

— Flit förmår mycket, men det sista det är nåden.

— Det finns dock ingen skönhet som ej vore det egna väsendets skönhet, en skönhet ur människans djup.

— Det tillhör levnadskonsten att inte uppge tron på de högre värdena, även om dessa blivit sällsynta, i all synnerhet inte tron på människan.

— Ett stort hjärta, det är mycket, det är det högsta.

— Vi kan närma oss det fullkomliga. Hur långt vi kan göra det beror på var och en av oss, på vårt förstånd, på vårt hjärta.

— Betänk att renhet är allt, allt beror på den.

ningen att de nu blir ensamma herrar på täppan. Förmodligen skall det nu bli bättre försäljningsresultat till fromma för landets åkrar, vilka nu skulle kunna räkna med ökade avkastningar till döds, om de kunde räkna. Nu får de dö utan att kunna det. Klartext: inför den hotande hungersnöden skall här bli utsugning av jorden i stor skala för att därmed bereda väg för en total hungersnöd. Härefter är dock ej inbegripet kvaliteten på den mat som skall serveras oss, den kommer att försämrats efter varje skörd. Följd: ännu sämre folkhälsa och kondition. Slutet: En döende nation!

Ensamhet — främlingskap

Det skrivs mycket om både ensamhet och främlingskap i både tidningar och böcker i denna tid. Därmed sker vad som bör ske. I spår av krig, uppror och förtryck följer, att människor i en mängd som aldrig någonsin förut, tvingas bryta upp från sina hem, sin fosterjord, där de vuxit upp och drömt framtidsdrömmar. De ha varit inställda — de, liksom vi alla — på att allt skulle förbli så, att lyckan skulle komma till dem någon gång och, om de tänkt så långt, att deras kroppar skulle få vila i fosterjorden efter en väl fylld arbetsdag. Men så kom olyckan. Främmande makter börjar vräka bomber över deras land, stad och by. Inom bara några ögonblick är allt i spillror, därmed ock ett helt liv ödelagt. Några föräldrar har kanske förlorat något barn. Nu blir det att i hast räfsa ihop dem som finns kvar och det lilla av ägodelarna som kan medföras och bege sig ut i en värld, som är lika vrång som den de har lämnat.

Nu skall det nya livet formas, nya framtidsdrömmar förverkligas i den nya omgivningen. I bästa fall, i *allra* bästa fall, är man omgiven av några förstående människor, därnäst skapligt tolererad och, *allra* värst hatad. Vad skulle "de där" just hit att göra, fanns det inte något annat ställe dit de kunde fara? Nej, det fanns inget annat ställe. Det finns aldrig något ställe för den utstötta. Han är obekvä. Främlingen möter samma oro som den vi känner som har vårt hem kvar. Oro och ängslan har lämnats bakom. Samma oro för en hopplös framtid möter vart man kommer.

Framtidsdrömmar — hopplöshet. Runt, runt, runt.

Byalag

Något nytt har kommit in i samhällsbilden — Byalaget. Framsprunget ut ett behov av samhörighet. Vis av apparaten stora samlingar börjar man nu söka nya vägar till skapande kontakter i små grupper. Väl är om de små grupperna kommer att förmå att vara små. I stort kan man ju söka samarbete på sätt som i varje fall kan vara lämpligt. Men de nya vägarna är inte nya, man har gripit till att följa gamla, beprövade. Det har blivit *Byalaget*. Här i Stockholm har redan bildats ganska många sådana grupper. De är organisatoriskt rätt löst sammanfogade, synes det mig. Den saken är inget fel på. Organisation med fasta former kan vara bra — då det är bra. Men frihet är dock det bästa ting... Det är inget fel på demokratin heller, där kan skapas en samhörighets demokrati. Här försöker man, varje stadsdel för sig, att lösa för dem

närliggande problem. Där finns också ansatser till att söka hjälpa varandra lösa praktiska problem människor emellan, i fastigheten där man bor och i kvarteret.

Då jag första gången besökte bylagets sammankomst i mitt revir fick åter minnena luft under vingarna och satte kurs rakt ner i tidig barndom. Jag minns hur man i byn där jag vistades om somrarna fick springa omkring till grannar med "smakbit" då det varit storbak, slakt eller något annat som kunde smakas på. Man kände sitt värde och sin betydelse, var viss om det. Antagligen kände man det så som om man själv var upphovsmannen. Om mor i granngården var sjuk fick hon hjälp med mjölkningen, för att inte tala om tusen andra saker man kunde hjälpa varandra med. Det var aldrig, mig veterligt, någon suckan och klagan över att man måste hjälpa "den där". Det vara bara så att om "den där" eller mor Johanna eller Anders på Gärdet behövde hjälp, så skulle han ha det. Märkvärdigare var det inte.

Detta var i den gamla goda tiden, som inte alltid var så god.

Nu skall det föreställa vara bättre tider. Nu behövs samma hjälpsamhet och sammanhållning som förut — människan har dock inte förändrats. Men nu isolerar man sig; den ena med sin grämlse, deppar och knarkar på sitt håll, andra låter sig snällt matas med det TV:n spy ut, kanske gläds åt att få läsa sin favoritlitteratur eller pyssla om sin bil, sitt sommarställe, för att ta några exempel. Men alla är vi skilda från den innerliga kontakten med varandra, det som skulle skapa en lugn och trygg atmosfär, få oss att känna trygghet — så långt sådan kan erbjudas i vår tid.

En sensationell film

Han som sitter i Utsiktstornet och tittar ut över världen med en glimt i ögonvrån och ett milt förstående småleende är inte sämre än att han kan ge sig ut i geografien någon gång. Så har ock skett för inte så länge sedan. Vid tillfällen då detta sker händer det en del ibland, någon gång en *hel* del. Och nu har det hänt något igen.

Jag gjorde för inte så länge sedan en avstickare till semesterhemmet Ramsbergsgården. Där träffade jag, som vanligt just där, en grupp trevliga människor. Trevliga, intressanta och — intresserade. Vid det nu aktuella tillfället avhölls något sådant som folk brukar kalla samkväm. Där var t.ex. två söta flickor med ögon blå som spelade cittra och sjöng några sånger ur ett gammalt skillingtryck, som de hade hittat någonstans på en gammal vind. Då de sjöng "Det växte en blomma vid granarnas fot", då exploderade jag (tur att jag inte just då satt i Tornet, ty då hade det ju flugit all världens väg och Sekelläsarna hade fått vara utan Torn). Orsaken till explosionen är nu känd, men verkan — men verkan, den blev en flykt i något som skalden återger ungefär så här: Till flydda tider återgår min tanke än så gärna. Sedan kom kulmen.

Några ungdomar från en mellansvensk, absolut inte medelsvensk, stad visade en verkligen unik film. Gruppens medlemmar meddelade att de hade setat tillsammans i ett kolmörkt rum. Det föll en av deltagarna in att han skulle låta sin 8 m/m

filmkamera gå en stund, möjligen för att få se vad som kunde komma därav. Och det kom verkligen. Objektivet var riktat mot ett utrymme i en bokhylla där de hade gjort ett altare med en kristusbild. Framför denna två ljus. De omtalade att filmerna tagits i sekvenser med några minuters mellanrum. Under hela tiden filmningen pågick kom inte en aldrig så liten ljusstrimma in i rummet. Kameran som användes vid tillfället var en vanlig för 8 mm. film, och filmen en Super 8.

Fotografen måste ha blivit ganska både förvånad och glatt överraskad då filmen framkallats och han såg vad han hade fått på sin filmrulle. Vi som hade förmånen att få se filmen blev inte mindre fascinerade av det vi såg. Till att börja med ser man ett par ljusstrålar löpa in mot något för oss osynligt centrum. Det ser ut som små ljuspärlor som med stor hastighet rusar framåt och försvinner i ett intet. Plötsligt ser man en blix. Filmchauffören stannar apparaten och vevar sakta tillbaka filmen tills han kommer till en ljusbild. Den första sekvensen som visades hade varit en svart/vit film. Man ser tydligt föremålen; Kristusbilden, ljusen, mannen till vänster, konturerna av föremålen som finns i närheten. Till höger står en blomma omgiven av några blad.

Filmen går vidare sedan vi betraktat bilden. Vid upptagningen har den tagits med en hastighet av 18 bilder/sek. Nu kommer en ny sekvens. Denna gång blir det färgfilm. Omedelbart sedan sladden passerats (filmen är helt orörd sedan den framkallats — även sladden) ser man åter instrålningen från vänster. Två parallella band. Små ljuspunkter ilar tätt på varandra in mot sitt för oss osynliga mål. Nu blixtrar det till igen. Apparaten stoppas och filmen backas tills en bild åter framträder. Den här bilden är tydligare än den föregående. Det verkar vara bättre att ta sådana här bilder med färgfilm. Man ser åter de förut beskrivna föremålen klart och tydligt. Men det är ändå någon skillnad. Personen till vänster om "altaret" finns ju där, det vet vi, men nu syns bara konturer av en person. Han verkar vara genomskinlig. Blomman till höger framträder nu klarare. Det märkliga med den är att bladen har en friskare, grön färg än den skulle uppvisat om någon ljuskälla av något slag skulle använts. En annan märklig sak att anteckna är, att man ser en skugga av något föremål.

Vi går ifrån den här bilden och filmen rullas vidare. Ögonblickligen ser vi ljusbandet med pärlorna, som har så bråttom. Det blixtrar snart till igen. Filmen stoppas och backas och vi ser snart en ny bild. Samma föremål som förut. Mannen till vänster tycks nästan ha försvunnit, men man ser konturerna. Den här gången är bilden inte så ljusstark som den förra.

Nu kommer en ny sekvens. *Men ljusbanden är borta*. Kanske de finns där, men i så fall mycket svaga. I stället uppträder ett nytt fenomen. Jag kanske skulle ha anmärkt att ljusen framför Kristusbilden ej visats tända. I verkligheten var de det ju inte heller. Men plötsligt tänds ett ljus. Man ser inget annat än att ljuset är tänt. Lika plötsligt som det tänts släcks det igen. Vi få se ännu en bild där rummet är helt upplöst. Det är en jämn belysning av alla föremålen. Färgerna framträder å alla bilderna

"Intet är som väntans tider"

Sjunde avsnittet

Den 28 april 1905. I går fick jag två brev från min lilla vän. Då blev jag så glad. De voro så tröstefulla och kärleksrika och lys-te upp min ensamhet. I dag har jag huggit ved nästan hela dan. Till frukost stekte jag fläsk och förlorade ett ägg, så nu har jag en ny anrättning. På f.m. kom en ren-hjörd hit till byn på vårflyttning upp mot fjällen. Lapparna bo i granngården. Ack-jorna ha de kvar, men renarna ha de släppt på bete någonstans i skogen. Jag fotografe-rade renarna. Finge jag se dem i morgon, när de bryta upp, skulle jag försöka få folket med.

Den 29 april. Klockan tio i går kväll, sedan jag sovit en stund, bultade det på dörren. Det var sjukbud till Lövsjö en 1/2 mil härifrån. Det var en riktig fjällväg ska jag säga, över det branta Mångmanberget. Hela tiden snöade det sur tung snö. Men nu är jag, kl. halv sex på morgonen, hem-ma efter denna tremilavandring. Nu skall jag lägga mig och sova, sedan jag gjort upp eld i kachelugnen.

Den 30 april. Det blev inte många rader i dagboken i går. Jag sov en stund fram på f.m. och drömde oroliga drömmar. Jag

som de verkligen är. Man ser bl. a. att väg-gen har en röd, förresten å bilden en vac-ker röd färg. Den här gången är dock be-lysningsen åter svagare än å den förra bil-den. Då filmen åter börjar köras fram ser man även denna gång en mörk, konturlös yta. Inget ljusband syns längre. Men åter händer något oväntat: *Båda ljusen tänds samtidigt* och lyser en stund innan de åter släcks — samtidigt.

Filmen väcker både beundran och för-undran. Man är gripen, fascinerad av det man sett. — Ljuspunkterna, som liksom bombarderar någonting som vi inte ser, mannen som nästan tonas bort så att man bara ser konturerna av honom, ljuset som faller jämt över hela bildytan, de gröna bladen som är gröna, ljusen som inte är tända. Alltsammans efterlämnar något att fundera över.

Filmen avslutas med en filmstump där rummet är belyst som vanligt. Fråga är, om inte det mörka rummet gav bättre bild än det upplysta.

Ja, detta är vad vi hava sett. Resultatet överlämnas med varm hand till experter för bortförklaring, ty något sådant som detta får ju inte finnas. Men troligen kom-mer ännu underligare saker att manifeste-ras i denna värld bara vi ser tiden an. Det är många saker i görningen ute i världen vars resultat når oss så småningom. Red-tar gärna emot meddelanden om under-liga ting.

Behållningen av avstickaren till Rams-bergsgården som ligger bortåt Storå till är härmed redovisad. Det är ett trivsamt ställe och kan rekommenderas till alla som vill ta sig några vilodagar där. Vem vet vilka intressanta bekantskaper som kan göras.

tyckte, att vi varit skilda åt i flera år, och när vi äntligen träffades i en stor stad, voro vi främmande för varann. Aldrig har jag längtat efter dig som i går, du lilla Sol-öga (Ranunculus) med tårars dagg och återsken av himlens ljus! Min älskliga evig-hetsblomma! Nej, nu säger jag inte mer. Nu vill jag spara allt vackert, tills jag får träffa dig.

Den 1 maj. I dag har jag fått upp is i isboden. Jag har huggit ved och satt upp en hylla i skafferiet. Vad det blir enfor-migt i längden! Varje dag blir allt längre. Jag känner leda vid själva maten att ordna den själv. Jag kunde ha skaffat en hus-hållerska. Men en piga skulle kanske kunna bli till förargelse, om hon gjorde allt på tok. Det bleve dessutom onödigt dyrbart.

På e.m. samma dag. Fastän du är långt borta, vill jag tala en stund med dig. Du kanske vill veta, vad Viktor gjort sen i morse. Jag har hållit på att ordna mina matvaror i skafferiet, där jag satt upp en hylla. Fler skall jag sätta upp, när du kommer, då vi få drägöra om hur vi skola ha det. Det är mycket att ställa i ordning, prästgården är ju alldeles ny. Men om allt vore färdigt och ingenting mer vore att göra, vad kunde vi då finna för trevnad! Nej, ingenting kan bli färdigt, det måste vara en ständig förnyelse, där det är liv. Men nog vore det besvärligt för dig, om du komme hit just nu. Det är alltför myc-cket, som fattas. Jag har talat vid en snic-kare, som skall komma hit nästa vecka. Vi skola hjälpas åt att göra en diskbänk, ved-lår, mjölvackar o.s.v. Klädhängare har jag satt upp och ordnat mina böcker. Vedboden är igenfylld av spånor och brädstumpar. Jag arbetar på att så småningom kunna komma in i den och slippa stå i takdrop-pet och hugga. Vatten hämtar jag i grann-gården. Där finns en brunn med hävstång. Dit är det ungefär 100 m. Den har gott vatten.

Jag har tagit en vy över prästgården från kyrkan. Den håller nu på att kopieras, jag sänder den i detta brev. Du må tro att

det är underligt att vara herre över så många rum, då man förut bara haft ett större eller mindre kyffe och ibland knappt det.

Den 5 maj. Kl. 10 f.m. För en timme sen kom en bonde hit med 1/2 tjog ägg, av vilka jag nu "förlorat" två till frukost. — Fjorton långa dar har jag bott i Risbäck — men fastän tiden är lång, är jag så glad att vara hemma. Jag vill ej bli kontraktsad-junkt igen. Nu tänker jag på en vers ur en dikt, som jag skrev, när jag 1903 reste från Sorsele.

I prakt bor en, som allas dräng
i tvunget celibat
en sändes kring från ort till ort
att äta andras mat,
ett arbetsdjur, ett bohagsting
i kyrka eller stat.

När tiden blir lång, räknar jag så här: 14 dar ska vi hålla på att snickra, sen bör-jar nattvardsskolan. När fyra gånger 14 dar ha gått, då är du nära den glädjerika tid, som stundar. Då skall jag ej längre vara ensam här, då kommer Idalill.

Medan jag låg på soffan och vilade en stund, kom denna vers i mitt minne. "Göm mig för flärden, göm mig, o, göm mig i dig. Glädjen i världen är ju ej glädje för mig". Tankarna gingo tillbaka i tiden. Jag kom ihåg, vilket starkt outplånligt intryck denna vers gjort på mig ett par gånger. Första gången, jag hörde den, var i metodistkyr-kan i Uppsala första terminen, jag var där. Den följde mig flera dar. Andra gången den fäste sig i mitt sinne var, då jag for ner till Malmköping för att exera beväring. I en stuga där några av oss voro inkvar-terade, fick jag fatt på en sångbok, där versen fanns. Denna sång grep mig mera då, än vad den kan göra nu, kanske därför att världen hade större tjusning för mig vid den tiden.

Så vilja vi vara två Guds barn, som leda varandra på det andliga livets väg genom en mörk och trång skog, tills vi komma hem. Om en av oss går förut hem, kan-ske han dock på något sätt kan leda och hjälpa den som är kvar! Kanske vi få gå hem samtidigt? Jag har ett begravnings-kort från en bekant familj i Sörmland. De gingo båda hem samma vecka omkring 70 år gamla. Ja, Gud gör, som han vill. Allt står i hans hand.

Dagmar Vallberg-Jonsson.

Ur den stora lyriken . . .

På verandan vid havet

Minns du de skymmande böljornas suck, att vid målet de hunnit
endast en jordisk kust, icke det evigas strand?

Minns du ett vemodssken från himlens ovanskliga stjärnor?

Ack, åt förgängelsens lott skatta de även till slut.

Minns du en tystnad, då allt var som sänkt i oändlighetsträngtan,
stränder och himmel och hav, allt som i aning om Gud?

Viktor Rydberg

Dag Hammarskjöld

I år skulle Dag Hammarskjöld ha fyllt 65 år. Det är nu nio år sedan han omkom. Ingen vet hur, ingen känner till den egentliga orsaken till att flygplanet med FN:s generalsekreterare ombord störtade i djungeln vid Ndola i Rhodesia. Samtliga vittnesmål omkring denna tragiska händelse är så förvirrade att man ännu inte kan göra sig någon klar bild av vad som hände den 17 september 1961. Harold Julien, sergeant vid säkerhetspolisen, som hade valts ut att skydda generalsekreteraren på hans afrikaresa, var den ende som kortfristigt överlevde katastrofen. Han berättade på sjukhuset, kort före sin död, om en explosion som ägt rum över Ndolas landningsbana, om många mindre explosioner strax därpå, om hur han dragit i nödhandtaget och hoppat ut medan alla andra hade förblivit instängda i planet.

Det visade sig dock, när man hittat flygplanet, att Hammarskjöld också hade slungats ut ur planet och var den ende av de på olycksplatsen anträffade döda vars kropp inte hade fått några brännskador. Obduktionsrapporten talade om att han ännu hade levt en kort tid efter störtningen. Han hade, rapporterades det, innan han dött ännu gripit tag om en knippa gräs som man sedan fann i hans slutna hand. Några negrer, som hade befunnit sig i skogen omkring olycksplatsen, berättade om två små plan som hade flugit lite ovanför det stora planet som Hammarskjöld befann sig i, de talade om en röd blyt som träffat det stora planet och hur de därpå upplevt en större och några mindre explosioner. En av dem talade även om två Land-roverbilar med europeiska passagerare som hade kört fram till olycksplatsen och att dessa åter hade försvunnit efter en kort stund när branden plötsligt ökat. Men alla inblandade vittnen hade, som framgår av rapporterna, varit mycket rädda att lägga fram sina vittnesmål, rädda, såsom ett vittne uttryckte sig, att "bli dödad på samma sätt som generalsekreteraren." Dagen efter den tragiska händelsen, den 18 september 1961, grät många människor i sorg efter sin bortgångne chef i det stora FN-palatset i New York. Hundra nationer, många hundra miljoner människor, på alla delar av vår jord, var chockade av den tragiska nyheten som spritts genom etern. En hel värld var i sorg efter en man vars namn man lärt sig uppskatta, en man som offrat sitt liv för freden.

Hans väsen

Det var ej många som kände Dag Hammarskjöld närmare, trots att hela världen kände till hans namn. Han var en av dem som inte brukade blotta sina tankar, sitt väsen, för allmänheten. Hans tillbakadragenhet gjorde att många tolkade hans karaktär på de mest skiftande sätt — en kunde kalla honom för en mystiker medan en annan kallade honom högfärdig. För

de flesta, med undantag för några få vänner förblev han under sin levnadstid en gåta. Det var först efter publicerandet av hans andliga dagbok — Vägmarken — som allmänheten blev i stånd att litet närmare förstå vilken slags människa han egentligen var. Och det var faktiskt först efter hans tragiska hädangång som bok efter bok började strömma ut över världen, där var och en försökte måla sin bild av den store eremiten som under åtta år hade suttit på en av världens mest exponerade platser — som generalsekreterare i Förenta Nationerna i New York, mitt i myllret av världens största stad.

Dag H. var född den 29 juli 1905 i Jönköping och son till landshövdingen Hjalmar Hammarskjöld och hans maka Agnes Almqvist. Hammarskjöld är en av landets äldsta adessläkter, som skänkt Sverige framtående män under de sista tre seklen. Denna släkts medlemmar har alltid kännetecknats av djupt allvar, samvetsgrannhet och stor energi, drag som även Dag H. skulle få med sig ut på vägen. Han kom att tillbringa en stor del av sin ungdom i Uppsala, boende i det gamla renässansslottet från vars fönster ynglingen kunde blickat ut över staden och slätten omkring den. Alla som besökt detta gamla slott och dess historiska salar vet vilket starkt intryck den tunga arkitekturen gör. Här har en gång i tiden Erik XIV låtit mörda sina rivaler, här har Gustav II Adolf krönt till konung och Kristina avsat sig tronen. Är det att undra på att den unge Dag blev intresserad av historia och, i samband med studiet av drottning Kristinas levnadsöden, samt den genom henne till Sverige inbjudne store filosofen Descartes, även av religion och filosofi! Carl von Linnés Hammarby kom att väcka den vakne ynglingens intresse för botanik och resor, i första hand i de lappländska fjällen. Här kan man i ordets bästa mening tala om miljön som präglar en människa.

Medan Dag H. genom sin far fick en djup inblick i tidens skeende — fadern hade representerat Sverige på fredskongressen i Haag, i Danmark, Norge och St. Petersburg och hade, innan han blev statsminister, även varit ordförande för en kommitté i Nationernas förbund i Genève — blev hans religiösa håg i hög grad väckt genom modern, som bl. a. var släkt med skalden C. J. L. Almqvist, och som under hela Dags ungdom var en ständig gäst i ärkebiskop Nathan Söderbloms hem. Det var vid dessa besök hos den store religionsforskaren den unge Dags intresse för kristen mystik och för gestalter som Pascal och Albert Schweitzer, torde ha väckts, så att han senare en gång kunde säga: "Å, allt det här känner jag redan till! Jag uppfostrades ju under Söderblom".

Medan fadern i hög grad kan kallas för en introverterad människa, reserverad, svår-tillgänglig, var modern en personlighet som

strålade av värme och kärlek, i synnerhet gentemot sin yngste son, Dag. Det var två naturer som genom sin olikhet framkallade en spänning som den känslige ynglingen knappast kunde undgå att känna. Man är hågad att med Freud tala om ett faders- och ett moderskomplex, såsom vi möter det i Hermann Hesses roman Glaspärlspelet, där han talar om "hur hjärtats smärtsamma längtan efter modersvärlden omvandlas i tjänsten hos den faderligt stränga Logos." I en av de första anteckningarna i sin dagbok, från ungdomstiden, finner vi ett uttryck som i hög grad torde känneteckna hela den spänning ynglingen bar på i sitt inre. Här talar han om "själens spända strängar" som skälvd och här möter vi för första gången idén om offret, som sedan i så hög grad kom att prägla hela hans väsen; orden "ständigt färdig att samla allt i ett enkelt offer." Och dödstanken: "Imorgon skola vi mötas, döden och jag. Han skall stöta sin värja i en vaken man". Det är som om han redan då, i en ålder av 20—25 år, skönjde vägen han skulle gå, offret han måste bringa. Men här möter man också ett annat ord som sedan ständigt skulle återkomma i hans personliga samtal med sig själv, dialogen med sin själ — ordet "tystnaden". Och vidare ord som "renhet", "ångest", "ensamhet", som ju redan de visar oss att det är en grubblare och sökare vi här har att skaffa med: "Vad du måste våga — att vara dig själv", skriver han vid ett tillfälle, och "Vad du kunde vinna — att livets storhet speglades i dig efter måttet av din renhet". Vilka ord av en så ung man! Och: "Skönheten var vinden som svalkade vandraren", "alltjämt frågande skall jag vara framme, där livet klingar ut — en klar enkel ton i tystnaden", samt: "Är ditt mål icke helgat av ditt innersta patos, skall även en seger göra dig smärtsamt medveten om egen svaghet", "Vidare drives jag, in i ett okänt land..."

Ensamhet, skönhet, tystnad, renhet... var inte bara ord som han präglade i sitt vackra lyriska språk utan grundläggande idéer som den sökande ynglingen ständigt hade levande i sitt sinne, begrepp som präglade hela hans väsen. Är det att undra på att en sådan människa helt enkelt måste drivas fram till att begrunda mystiken, livets mening, livets mål och Gud!

Att han i så hög grad lyckats hemlighålla djupet av sitt väsen, sina verkliga intressen, skönheten i sina lyriska, religiösa och filosofiska meditationer, som redan i unga dagar hade skrivits ned av den store enslingen och grubblaren, är nästan en gåta. Brukar det inte annars vara normalt att en människa som skapat någonting vackert helt enkelt vill visa det för sina vänner, eller åtminstone tala om det! Nej, inte i fallet Dag Hammarskjöld. Han teg och skulle titta ännu mycket länge, till sin hädangång, då den märkliga dagboken publicerades och framkallade en häpnad som

nästan slog ner som en bomb över hela världen.

Lektör

Dag H. tycks ha ärvt sitt litterära intresse av fadern, som var djupt intresserad av läsning och bl. a. medlem av Svenska Akademien. Fadern hade i hög grad intresserat sig för klassiska språk och den antika litteraturen, men var även, efter studier vid tyska universitet, en stor vän av den tyska litteraturens mästerverk. Han hade bl. a. översatt Heinrich von Platens lyrik till svenska. Bland modernare författare läste han i synnerhet Hermann Hesse och Hugo von Hofmannsthal. Dag har tecknat en levande bild av fadern i sitt inträdestal till Svenska Akademien, vars stol han där övertog. Sonen tycks av fadern ha övertagit dennes intresse för Hermann Hesse, av vilken han kom att läsa många verk. En av Hesses stora romaner, *Das Glasperlenspiel*, (*Glas-pärlespelet*) hörde till de tio böcker Hammarskjöld nämnde i sitt urval för vännen Bo Beskow, när denne frågade vilka tio verk han skulle taga med sig, i fall han blev livstidsförvisad till en obobodd ö. Bland de övriga tio befann sig böcker sådana som Bibeln, Dantes Gudomliga komedi och Shakespeares samlade verk.

Att Dag H. redan tidigt visade ett stort litterärt intresse ser vi av det faktum att han efter avlagd studentexamen förutom filosofi, franska och nationalekonomi även läste litteraturhistoria vid Uppsala universitet, där han som nittonåring avlade sin första examen som filosofie kandidat. Men studierna vid universitetet i detta ämne tycktes inte tillfredsställa ynglingens hunger efter vetande, då han vid ett tillfälle under denna tid sade: "Jag trodde, att jag skulle få läsa om idéernas vandring genom tider och inte plöttra med författarnas kärleksäventyr..."

En svensk författare som redan tidigt gjort ett mycket djupt intryck på Hammarskjöld var Bertil Ekman, vars "Strödda blad ur Bertil Ekmans efterlämnade papper", som utkom år 1923, H. läste med så stort intresse att han senare i livet, vid samtal med vännen Sven Stolpe, ingående kunde berätta om bokens innehåll och t. o. m. utantill citera en dikt Ekman skrivit: "Stolt och blödande går solen ned. Människoaf-tonens timme är slagen. Och seglen glida ut i Guds jublande, vida hav med det eviga djupet, den ändlösa vidden..." När Ekmans bok kom ut var Hammarskjöld 18 år gammal. Som femtioåring, efter en frångångsrik resa till Peking, för att försöka befria några tillfångatagna amerikanska flygare, citerar H. i ett brev till en vän ett annat utdrag ur Ekmans skrift, som visar oss hur stark det ungdomliga intrycket av denne måste ha varit: "I dag fick vi något färdigt, Gud och jag. D. v. s. det var Gud som byggt medan jag stod nedanför med målarpytsen och hojtade." Ekman uttryckte i sin lilla skrift allt det som även präglade Hammarskjölds väsen: en idealistisk världssyn, en mystisk förening med Gud och längtan till de höga fjällen, de blomster- och snöklädda bergen där Bertil Ekman själv som tjugosexåring omkom under en vandring. Även Ekmans tankar hade ofta kretsat kring dödsmotivet, som framgår av en hans anteckningar: "Det är

ej nog med en odödlighetstro enbart i tanke och känsla, den måste in i själva livsviljan, som då innerst skall rikta sig mot döden. Det är inte döden som skall komma till Envar, utan Envar som skall komma fram till döden... Döden skall ge längtan till livet och ej ifrån livet." Dag Hammarskjöld kunde på den tiden ännu inte ana att även han en dag skulle möta döden i tragik, på höjden av sin livsdag och sin gärning, han som redan före sin 25-årsdag skrivit: "I morgon skola vi mötas, döden och jag. Han skall stöta sin värja i en vaken man."

Vid samma tidpunkt som han skrev in dessa ord i sin hemliga dagbok noterade han även: "Men hur svider ej minnet av var stund jag svindlar bort." Ja, här har vi faktiskt att göra med en som inte gärna ville svindla bort någon stund i onödan. Det är därför vi så sällan ser honom ute i sällskapslivet eller ute på stan, i glada kamraters krets. Denna yngling var en sökare, som redan tidigt ställde frågor, frågor om livets mening, om själen, om Gud. Trots att en så framstående hjärna och själ som Nathan Söderblom, vilken H. på den tiden hade möjlighet att umgås med, säkert kunde svara på många frågor den sökande ynglingen ställde till honom blev det helt och hållet hans ensak att i böckernas värld söka lösa de gåtor som låg framför honom. Sedan den tiden slukade han bok efter bok, frågande, ständigt frågande. Men de böcker han läste var inga deckare eller kärleksromaner, som andra ynglingar i den åldern brukade hålla sig till, vid sidan av de obligatoriska skolböckerna, utan verk som skrivits av eminenta författare, de stora i tankens och trons värld. För att försöka ge läsaren ett begrepp om den bokens värld som höll Hammarskjöld sysselsatt i dessa hans unga år behöver vi här bara nämna några få författare, ett litet axplock.

Bland tyskarna, av vilka vi redan omnämnt Hermann Hesse, var det dessutom en Hölderlin, romantikern och sökaren, vars "Empedokles" och "Hyperion" man fann bland hans efterlämnade skrifter, Albert Schweitzer, vars etiska tankar sedan skulle komma att utöva ett så djupt inflytande på honom och Thomas Manns verk, av vilka ju många kretsar kring religiösa temata, såsom de stora Josef- och Jakobtrilogierna. Av engelsmännen hade han under dessa år läst författare såsom Thomas Wolfe, Joseph Conrad (vars *Lord Jim* han faktiskt läste hela sitt liv igenom), Shakespeare, Emily Dickinson och Katherine Mansfield, som på äldre dagar i sitt eget sökande efter livets djupare mening hade anslutit sig till magikern från Ryssland, Gurdjeff. Av amerikanerna var det Herbert Melville, vars "Moby Dick" han läst med förtjusning, och bland fransmännen filosofen och gudadyrkaren Pascal, medan han av de asiatiska författarna redan då kände till en Rabindranath Tagores vackra och djupa verk, samt dennes av indisk och kristen mystik präglade landsman Sundar Singh, som ju på den tiden var en av de utomeuropeiska författarna som blivit mycket populär i Europa.

Några år senare hade H., som framgår av hans samtal med ungdomsvännen Sven Stolpe, läst dennes verk "Den kristna falangen", om vilket han i ett brev till vännen skrev: "Du har tolkat stämmor och

öden som blott några få av vår generation här i landet känt, och som ingen av oss andra haft förmåga att göra tillgängliga för alla dem som de just i dessa dagar måste gälla". Stolpe säger i sin djuplodande minnesbok om den döde vännen: "Dag Hammarskjölds andliga väg" härtill bl. a.: "Formuleringen (i ovannämnda brev) visar, att han själv drömt om — eller tänkt sig möjligheten av — att skriva om dessa ting. I brev från de sista åren i New York antydde han, att han ingalunda släppt dessa planer — han förberedde en bok, där han öppet skulle tala om sina egna andliga erfarenheter". Hammarskjöld hade nämligen skrivit: "Hoppas att jag har kvar av tålamod, ödmjukhet och stillhet när jag en gång får återgå till ett liv längs sådana tangenter. Då skulle jag kanske kunna säga på rätt sätt en del av vad som borde sägas".

Att Hammarskjöld redan innan han läst Stolpes bok om Den kristna falangen hade läst en Jacques Rivière och även var förtrogen med författare som Claudel, Bloy och Péguy framgår av hans brevväxling med vännen Stolpe.

Bland de författare som under senare år skulle hålla honom fångslad kan här bl. a. följande namn nämnas: Cervantes, Dante, Friedrich Nietzsche, Tolstoj, T. S. Eliot, Saint-John Perse, Rudolf Otto (i synnerhet dennes stora verk om religionen "Das Heilige"). C. G. Jung, Renan, William James, Roger Martin du Gard, Gustave Flaubert, Djuna Barnes, John Steinbeck, Eugene O'Neill, William Faulkner, Thomas à Kempis, Juan de la Cruz, Teresa av Avila, Jakob Böhme, Boris Pasternak, Teilhard de Chardin, Julien Gracq, Gerald Manley Hopkins, Georges Seferis, Arthur Waley, Thomas Griffith, Jan van Ruysbroek och Mäster Eckhart. Den litterärt intresserade kan med ledning av dessa namn, som dock inte har nämnts i någon som helst kronologisk ordning, göra sig en bild av mångsidigheten i Hammarskjölds bokliga intressen. Mångfalden av de här nämnda namnen visar att det verkligen är fråga om en stor läsare, som måste ha utnyttjat varje disponibelt ögonblick av sin fritid, för att hinna med så mycket under ett relativt kort liv.

Vi har i denna litterära översikt inte tagit med den svenska litteraturens verk som H. läst i de skolor han besökte, men vet att han i hög grad bl. a. uppskattade Vilhelm Ekelunds och Karin Boyes dikter. I detta sammanhang kan det vara av intresse att se vad han själv vid ett tillfälle hade att säga om sina bokintressen: "De två ideal, som dominerade min barndomsvärld mötte mig i full harmoni och anpassade efter de krav, som världen av i dag ställer, i Albert Schweitzers etik, där tjänandets ideal bäres upp av och stöder den grundinställning till människor, som evangelierna förkunnar. Men förklaringen till hur en människa kan leva ett liv i aktiv samhällstjänst i full harmoni med sig själv som en medlem av ett andligt brödraskap, fann jag i de stora medeltidsmystikernas skrifter, hos dem för vilka självuppgivelse hade blivit vägen till självförverkligande, och som i "andens enfald" och "inåtvändhet" hade funnit kraft att säga ja till varje krav, som nästans behov ställde dem inför, och att också säga ja till allt det, som deras livsöde hade i beredskap åt dem, när de

fullföljde sin plikt, så som de uppfattade den. Kärlek — det mycket missbrukade och mycket missförstådda ordet — betydde helt enkelt för dem ett överflöd av kraft, som de kände sig uppfyllda av, när de levde i sann självförlömmelse, och denna kärlek fann sitt naturliga uttryck i ett tveklöst uppfyllande av plikten och i ett oreseverat accepterande av livet, vad det än gav dem personligen av möda, lidande — eller lycka. Jag vet, att dessa upptäckter av lagarna både för vårt inre liv och för vårt handlingsliv inte har förlorat sin betydelse." Harmoni, tjänandets ideal, andligt brödraskap, självförverkligande, inåtvändhet, självförlömmelse, plikten, lidande... Alla dessa ord kunde tjäna till att måla en bild av människan Dag Hammarskjöld, att karaktärisera hela hans liv och gärning.

Även de verk han valt att översätta till svenska vittnar om att han även här bemödar sig om att skänka sina medmänniskor någonting väsentligt. Det var inga ytliga författare han gav sig i kast med, ingen av dem. Den första boken han översatte till sitt modersmål var Djuna Barnes "Anti-phon" (Växelsången), en översättning från engelskan som han gjorde tillsammans med Ragnar Gierow. Den därpå följande boken var Saint-John Perse "Chronique" (Krönikan). Var och en som läst denna diktsamling vet hur svårtillgänglig franskan är här. "St. John Perse är en väldig lyriker," skrev H. till Bo Beskow, "Men han måste läsas många gånger och med självuppgivelse inför hans intellektuellt hårt disciplinerade furia". Verket skildrar människans vandring genom tiden, fram till sin sista ödestimma. Här gäller frågan om människan motsvarar kraven livet ställer på henne. Hammarskjöld hade som medlem i Svenska Akademien föreslagit Nobelpriset åt honom. Hans kolleger instämde. Perse skrev som dedikation i sin Oeuvre Poétique: "Till Dag Hammarskjöld — magikern". Den tredje boken H. tog itu med att översätta, denna gång från tyska till svenska, var den framstående judiske religionsfilosofen Martin Bubers verk "Ich und Du" (Jag och du), ett arbete han dock inte, på grund av det tragiska ödet som var honom bestämt, kunde fullborda. Boken är en lovsång åt människans altruism, kärleken till hennes nästa, brodern. Det var en kamp mot den moderna starka egocentricitet och materialism, en insats för högre etiska värden, medkänsla och ödmjukhet. Hammarskjöld sammanträffade och blev personlig vän med författarna vars verk han på det viset ville göra tillgängliga för sitt eget folk. Dag Hammarskjölds bibliotek i hemmet på sjutiotredje gatan i hjärtat av New York bestod av många tusen band som allesammans hade bundits i klot eller kalvskinn hemma i Sverige, dit samlingen efter hans död sedan återvände som donation åt Kungliga Biblioteket. En stor del av dessa ofta svårtillgängliga böcker hade H. inköpt efter listor han erhållit från olika antikvariat i Stockholm.

Mystikern

I många av de böcker som publicerats efter Hammarskjölds död har han kallats för en mystiker, kanske p.g.a. att han nästan hela sitt liv igenom befattat sig med de stora mystikernas verk, en Juan de la Cruz,

Teresa av Avila, Jakob Böhme, Jan van Ruysbroek och Mäster Eckhart. Läser man hans andliga dagbok — Vägmärken — är det ju faktiskt inte svårt att åstadkomma en sådan identifikation. Vi skall, för att förtydliga innebörden av ordet mystiker och mystik låta Hammarskjölds förste store vägvisare på religionens fält, som i hög grad väckt ynglingens religiösa intresse under de år han ännu besökte gymnasiet i Uppsala, Nathan Söderblom, yttra sig här om. Söderblom säger i sitt grundläggande arbete "Den levande Guden, Grundformer av en personlig religion," bl. a.: "Hos de förnämsta mystikerna, som icke liksom profeter och apostlar helt behärras av den uppenbarade Gudens grepp och makt, blir människans aktivitet renad och sublimerad till en andlig verksamhet, som väntar benådning från ovan eller inifrån. Bernhard av Clairvaux framhåller skillnaden mellan den extatiska föreningen med Gud och det tillstånd, till vilket mystikens regelrätta trappstege leder. Han liksom alla andra mystiker av en högre ordning är sålunda fullt medveten om skillnaden mellan det som människan själv kan åstadkomma med träningen, övningen, och det som är en gudomlig gåva. Hos ingen märka vi miss-tänksamheten mot övningens självsuggestion tydligare än hos Mäster Eckehart. Han hade inte tid att syssla med metoder och stadier och askesens successiva sinnestillstånd. Hos honom är allting inriktat på tron och dess frukter. Så bedömes även trons fulländning i skådandet, som av hans spekulativa ande utlägges med en aldrig trötande, stundom äventyrlig rikedom, men som dock av honom i princip skall visa sitt berättigande i hjärtats och levernets kärlek och renhet. Förflytta vi oss till den spanska aristokratiska mystikens store man, San Juan de la Cruz, komma vi till ett annat andligt luftstreck, men vi befinna oss på gudsumgängets höjder och kunna göra samma iakttagelser. Människan skall hålla sitt hjärta vaket och öppet för Guds verk. Men även hennes sökande, hennes övning och hennes bön är ett verk av Gud..."

Dag H. var ingen asket, men han levde nästan hela sitt liv som en sådan. Vi vet ingenting om andliga övningar i mystikens anda som han någonsin kan ha gjort, ingenting om självsuggestion, medveten mystisk träning, en extatisk förening med Gud. Men vi vet att han alltid har sökt vägen till Gud, alltid har strävat efter tystnad och renhet, andlig vaksamhet, och, förmodligen, efter en "benådning från ovan eller inifrån." Hos honom är allt det väsentliga i livet faktiskt, som Söderblom betecknade det, "inriktat på tron", "trons fulländning i skådandet", "hjärtats och levernets kärlek och renhet". Vi skall i detta sammanhang gripa ut några ord ur hans dagbok, som torde tala för sig själv:

— Hur skulle du kunna bevara förmågan att höra, när du aldrig vill lyssna; att Gud skall ha tid med dig anser du visst lika självklart som att du inte kan ha tid med Gud.

— Ensam. Men ensamheten kan vara en kommunion.

— Gud dör icke den dag vi ej längre tro på en personlig gudom, men vi dör den

dag livet för oss ej längre genomlyses av det ständigt återskänkta undrets glans från källor bortom allt förnuft.

— När den älskande själv befriats från beroende av den älskade genom kärlekens mognad till en strålning vars väsen är det egnas upplösning i ljus, då skall den älskade fulländas också genom att bli frigjord från den älskande.

— Ske Din vilja —. Att låta det inre ha försteg framför det yttre, själen framför världen — vart det än för. Och att därvid icke låta ett inre värde bli masken för ett yttre — utan att göra sig blind för det värde ett inre kan ge ett yttre.

— Vid gränsen av det oerhörda —. Medveten om djupdykningens consummatio.

— Att bevara den inre tystnaden — mitt i stojet.

— Men genom mig sveper visionen av ett själens kraftfält skapat i ett ständigt nu av de många, i ord och handling ständigt bedjande, i helig vilja levande.

— Icke jag utan Gud i mig.

— Ingen är ödmjuk annat än i tro.

— Ödmjuk och stolt i tro: det är att leva, detta att i Gud är jag intet men Gud är i mig.

— Giv mig ett rent sinne —
att jag må se dig,
ett ödmjukt sinne —
att jag må höra dig,
ett kärlekens sinne —
att jag må tjäna dig,
ett trons sinne —
att jag må förbli i dig.

— Det "oerhörda" — att vara i Guds hand.

— Lyssna — i tro — finna sin väg och ha känslan att, i själva verket, under Gud återfinna den.

— Det är ej nog att dagligen ställa sig under Gud. Det gäller att vara endast under Gud.

— O Gud, thou art by God... in a barren and dry land, where no water is. Thus have I looked for thee in holiness, that I might behold thy power and glory. Car vostre vie sainte est notre voye.

— Tro är Guds förening med själen — ja, men däri också visshet om Guds allmakt genom själen: för Gud är allt möjligt, ty tron kan försätta berg.

— Icke jag, men Gud i mig!

— Först när du stiger ned i dig själv upplever du därför, i mötet med den Andre, godheten såsom den yttersta verkligheten — enad och levande, i honom och genom dig.

— Undrets glans från källor bortom allt förnuft... Det egnas upplösning i ljus... Medveten om djupdykningens consummatio... Bevara den inre tystnaden... Visionen av ett själens kraftfält... Guds allmakt genom själen... Alla dessa ord kännetecknar i hög grad det som faktiskt kännetecknar en mystiker. Läser vi Mäster

Eckeharts skrifter så kan vi där återfinna de flesta av dem. Och Mäster Eckehart var en av Hammarskjölds stora och ständiga följeslagare, en av de mest Gudaberusade människorna som någonsin levat på denna jord, och en av de djupaste. Hammarskjöld fann vägen till dessa källor och slutade aldrig att läsa sig ur dem. Men tiden skulle komma, mot slutet av hans liv, då han återfann vägen till sin barnoms Gud, Kristus.

Den kristne

Dag Hammarskjölds barndom präglades av familjens gammallutherska kristendom. Det var en atmosfär av kyrklighet, präglad av de stora kristna högtiderna. Hur djupa spår denna kyrkotro lämnat på den unge Gud-sökaren ser vi av det faktum, att han under en viss tid före början av sina akademiska studier t. o. m. hade gått omkring med planer att studera teologi. Men den stränga gammallutherska Guden skrämde kanske dock, så att han gick en annan väg. Det skulle dröja länge innan han återvände till Kristus, Gudasonen, människosonen, vägvisaren, hjälparen. Att han aldrig riktigt släppt taget om honom vet vi av hans andliga dagbok, även om ordet Jesus bara förekommer vid sju tillfällen i den.

Sven Stolpe, ungdomsvännen, själv en grubblare och sökare, som dock redan hade funnit sin väg i relativt unga dar, säger i Dag Hammarskjölds andliga väg (sida 71): "Intressant är att studera hans Kristusbild. Den är inte den banala. Han ser i Kristus "en ung man, hård i sin livshängivelse, som går sin möjlighets väg till slutet utan självömkan eller behov av medkänsla i det öde han själv valt, offrande också gemenskapen, när de andra icke följa, in i en ny gemenskap..." Han betonar alltid Kristi ensamhet och ser i den ett mönster. På den fortsatta vägen lärde jag steg för steg, ord för ord, att bakom var sats av evangelier-nas hjärte, står en människa och en mans erfarenhet. Också bakom bönen, att kalken måste gå ifrån honom och löftet att tömma den. Också bakom vart ord på korset."

Hur starkt hela hans tänkande under sista delen av hans liv faktiskt var präglad av evangeliernas ord har professorn i religionspsykologi Hjalmar Sundén visat oss i sin utomordentliga studie "Kristusmeditationer i Dag Hammarskjölds Vägmärken". Här tränger forskare, steg för steg, in i Hammarskjölds andliga värld, analyserande Hammarskjölds religiösa tankar och jämförande den mogna mannens gudsbild med ynglingens tro. Utrymmet tillåter oss tyvärr inte att mera ingående behandla hans djuplodande arbete. Men vi kan för var och en som verkligen vill tränga fram till grunden av Hammarskjölds religion råda att förutom Sven Stolpes här ovan nämnda verk även ge sig i kast med Sundéns studie.

Sundén behandlar här det som kallas för Hammarskjölds Kristusidentifikation, där han sakligt och ingående tillbakavisar dansken Eyvind Bartels påståenden och insinuationer. Lika klart och bevisande behandlar Sundén här dr. Olof Lagerkrantz' tolkning av Hammarskjölds "Jesusidentifikation", såsom han yppat det i en tidningsartikel. Sundén har försökt visa att Hammarskjölds Kristusmeditationer i själva verket var tolkningar. "Resultatet av denna

undersökning," säger Sundén, sammanfattande Hammarskjölds meditationer, "är tydligt nog: evangeliet innehåller ingen myt, dess hjärte var verkligen en människa men tillika sann Gud."

Här får vi, parallellt till evangelierna, sida efter sida, följa Hammarskjölds religiösa sökande, hans idéer om offret, om kallelsen, om ödet. Bara några månader före sin hädangång, vid pingsttiden år 1961, antecknade han i sin bok: "Ledd genom livslabyrinten vid svarets Ariadnetråd nådde jag en tid och en plats där jag visste att vägen för till triumf som är undergång och till en undergång som är triumf, att priset för livsinsatsen är försmädelse och förnedringens djup den upphöjelse som är människan möjlig. Sedan hade ordet mod förlorat sin mening eftersom intet kunde tagas ifrån mig".

Den 2 december året innan hade han skrivit:

Vägen
du skall följa den.
Lyckan
du skall glömma den.
Kalken
du skall tömma den.
Smärtan,
du skall dölja den.
Svaret,
du skall lära det.
Slutet,
du skall bära det.

Dag Hammarskjöld fick följa vägen, glömma lyckan, dölja smärtan, tömma kalken natten mellan den 17 och 18 september 1961 i den mörka afrikanska djungeln där han stupade på sin plats, tjänande mänskligheten.

Vi skall här nedan, såsom i de tidigare artiklarna i denna serie, slutligen låta mannen vi här försökt behandla i dessa korta rader, själv tala till oss. Utdragen är gjorda i kronologisk ordning ur hans andliga dagbok Vägmärken:

— Vad du måste våga — att vara dig själv. Vad du måste vinna — att livets storhet speglades i dig efter måttet av din renhet.

— Att få i ljus försvinna och bli till sång.

— Blir vi någonsin vuxna?

— Är livet fattigt? Är icke snarare din hand för smal, dina ögonlinser grumlade? Det är du som måste växa.

— Den längsta resan är resan inåt.

— Vad du ytterst behöver är att uppleva — eller tro dig uppleva — att du behövs.

— Landskap: först i din omedelbara upplevelse av detaljen ger du helheten grogrund för sin skönhet i din själ.

— Gott och väl att vilja ge allt om jag förmått anrika mitt väsen så att allt fått värde.

— Jag begär det orimliga: att livet skall ha en mening. Jag kämpar för det omöjliga: att mitt liv skall få en mening.

— När Gud handlar sker det i de avgörande ögonblicken.

— Att säga ja till livet är att säga ja också till sig själv.

— Ett landskap kan sjunga om Gud, en kropp om ande.

— Om jag får fortsätta: fastare, enklare — tystare, varmare.

— Den ödmjukhet som födes ur andras tillit.

— Det mänskliga livets numen inför vilket vi böjer oss i andakt.

— Det finns ingen av vilken du inte kan lära. Inför den Gud som talar i alla är du alltid i Första förberedande.

— Inför dig i ödmjukhet, med dig i trohet, i dig i stillhet.

— Du har inte tid till — tidsfördriv.

— All upplevd kunskap är av värde.

— Att förbli en mottagande —. Av ödmjukhet.

— Vägen till helgelse går i vår tid med nödvändighet genom handling.

— Som ljus —. I ljus, genomlyst, förvandlad till ljus.

— Var dag ett liv. Var morgon skall vårt väsens skål räckas fram för att mot-taga, bära och återskänka.

— Helgelse — att vara ljuset eller i lju-set, utplånad så att det må födas, utplånad så att det må samlas och spridas.

— Vi kan tro på förlåtelsen blott om vi själva förlåta.

— Livet har värde endast genom sitt in-nehåll — för andra.

— Inför dig, fader, i rättfärdighet och ödmjukhet, med dig, broder, i trohet och mod.

— I dig, ande, i stillhet."

Vilka ord, vilket djup och vilken skönhet... Här talar en som hör de odödliga till, en vars ord aldrig kommer att tystna.

LITTERATURFÖRLAGET

och

ÖRTAGUBBEN

har samma adress:

Luntmakargatan 90

113 51 STOCKHOLM

Telefoner: 08/31 04 63 — 32 26 60

Order över 70 kr exp. portofritt.

Prisändring

I alla priser å böcker är nu moms inräknat.

De mystiska tomtarna och vättarna

Under de senaste tvåhundra åren torde våra sinnen utan tvivel ha mist mycket av de egenskaper, som synbarligen och bevisligen ägdes av forna tiders människor. Vi skrattar nu för tiden åt alla dessa gamla berättelser om möten med tomtar och vättar och anser att sådana händelser tillhör inbillningens eller suggestionens värld. Det är emellertid några vetenskapliga forskare även här i landet, tyvärr ännu ett fåtal, som bland annat gett sig in på uppgiften att söka klargöra och analysera dessa återgivna upplevelser av äldre tiders människor, och efter vad man kan finna sker denna forskning inom det stora parapsykiska området.

Jag har — varje gång jag hört en sådan berättelse återges — frågat mig: Kan några sådana väsen som tomtar och vättar ha existerat här på jorden och existerar de ännu i en för oss osynlig värld? Jag nämnde i början att äldre tiders människor ofta upplevde en händelse av detta slag, t.ex. ett möte med en tomt. Men ännu kan man mycket sparsamt få höra berättelser om underliga saker inom detta gebit. För några år sedan berättade en person från det nordvästra hörnet av Ångermanland, att hans far en sensommarekväll var på hemväg från skogen. Plötsligt fick han på en övervuxen stubbe se en liten gråklädd varelse, knappt en halv meter lång. Han såg honom så tydligt och klart att något misstag var uteslutet; här hade han framför sig en tomt. Och det var inte första gången han fått se en sådan där figur i skogen och inte var han ensam om det heller. Han tog det därför som en fullt naturlig sak; stod och betraktade den lille gubben en stund, tills denne liksom flöt bort, försvann som i en dimma. Då jag nu för berättaren ifrågasatte trovärdigheten i vad hans far hade sett blev han, naturligt nog, litet påstridig men förstod å andra sidan min tvivlande inställning, jag som inte kom från de stora skogsbygderna där i norr. Han förklarade, att massor av människor, i synnerhet äldre, med bestämdhet trodde på sådana väsen som tomtar och vättar och att många, många haft den förmånen att få se och t. o. m. tala med dem. Jag var själv bekant med en person i trakten av Storsjön i Jämtland — han är nu död sedan 10 år tillbaka — en person som var känd för lugn, klarsynt och med ett i förhållande till åldern (70 år) ovanligt klart intellekt. Han berättade för mig, på ett försynt och stillsamt sätt, om en upplevelse på 1920-talet vid en fåbodvall. Det var på aftonen vid 8-tiden, i juli månad, då han varit på slätkarbete på en vall inte långt från själva fåboden. Det hade börjat skymma något, men ännu vid den tiden var alla detaljer i omgivningen fullt skönjbara. Han var fullt klarvaken, som man säger, och inte alls tyngd av trötthet efter arbetet. Under och vid sidan av en lada nära skogskanten fick han plötsligt se något som rörde sig. Han gick närmare och på cirka 10 meters håll varseblev han några små varelser, gråklädda

Ginseng — "Livets rot"

Jag återkommer till en ört som tidigare behandlats i SEKLET. Det rör sig om den dyrbara roten av örten Ginseng — Panax ginseng. Denna har nu fått en förnyad aktualitet på grund av att även europeiska forskare börjat intressera sig för den. Prof. Finn Sandberg berättade en del om den i P1 söndagen den 26 april och har dessutom skrivit en intressant artikel i Svensk farmaceutisk tidskrift 74. Art. finns i särtryck.

Det är en underlig växt den här Livets rot, som kineserna lär kalla den. Den är en läkeört som växer i Ost-Asien, Kina och Korea. Den ryske författaren Michail Prisvin skrev ned följande från sitt första möte med den kinesiska läkeörten Jên Shên, människoroten, Livets rot:

— ... Då såg jag för första gången Jên Shên, Livets rot, och så dyrbar och sällsynt var den, att sex starka och väl beväpnade män hade utsetts för att flytta den. Av cederbast hade de gjort en låda, som stod på den svarta marken, och i lådan låg en liten rot av gul färg, som påminde om vår persilja. Efter att ha släppt fram mig försjönk alla kineserna ånyo i andlös begrundan, och jag satt också och begrundade och började med förvåning i denna rot upptäcka mänskliga former. Jag såg tydligt hur två ben satt fast på kroppen, där fanns händer och hals, på halsen var ett huvud, och rottrådarna på händer och fötter liknade långa fingrar. Men det var inte så mycket rotens likhet med den mänskliga kroppens form

tyckte han, som höll till under och invid ladan. Han satte sig försiktigt ner i gräset och iakttog med stor förundran dessa varelser, som han tyckte var högst en fot långa. Det kan väl hända att han både en och två gånger gnuggade sig i ögonen för att känna efter om han var fullt vaken, så förundrad blev han av det han såg. Denna syn iakttog han både länge och väl ända tills någon av småfolket tycktes ha fått syn på honom. Genast försvann alla vättarna som genom ett trollslag. Sedan han slutat sin berättelse fick jag svära på att inte tala om vad han berättat så länge han levde, och det löftet har jag hållit. Han var nämligen en man som inte umgicks så flitigt med folk, han ville helst leva ensam, och han ville inte som han sade att "det här skulle komma ut bland folk". I så fall befarade han att han skulle utsättas för hån och åtlöje.

Jag grubblar då och då på sådana här berättelser och vore mycket intresserad av att höra om någon av denna tidnings läsare kan återge något liknande eller varit med på händelser av det slag jag här om-talade.

D. Tg.

Red. ber att få tacka för ovanstående bidrag!

I nästa nummer av SEKLET lovar vi att återkomma till det intressanta ämnet med en artikel av vår medarbetare Henrik Nils-son.

som fängslade min uppmärksamhet — ty vilka ovanliga figurer kan man inte få se i rötters egendomliga förgreningar. Det som fängslade mig och tvingade att betrakta roten var den tysta inverkan dessa män, försjunkna i begrundan över Livets rot, hade på mitt sinne. Dessa var de sista av millioner sedan tusen år bortgångna människor, och alla dessa millioners millioner, liksom dessa sex levande män, trodde på Livets rot. De hade betraktat den med samma vördnad, de hade druckit ur den.

Så långt nämnde författare. Miljön där han såg växten var de otillgängliga vildmarkerna i sydöstra Mandsjuriet i gränstrakterna på båda sidor om Ussurifloden, där man kan träffa på vildväxande exemplar av denna sällsynta ört, som i årtusenden har hållits i vördnad av kineserna för sin underbara, läkande kraft. Man räknar med att ginsengroten använts i kinesisk medicin under de senaste 3—4000 åren. Den är inte lätt att finna. Den är inte stor, ungefär 30 cm. hög. Skogen där den växer är mycket svårframkomlig. Träden står här tätt invid varandra och sammanbinds av en snårig buskvegetation. I det fåtal solbelysta gläntor man kan finna har man ingen utsikt att finna Jên Shên — den finns på de mest skuggiga och undanskymda platserna, på bergssluttningarnas sydost- eller sydvästsidor trivs den bäst. Där kan man finna den i det tjocka gräset med sina blad formade som en utspärrad människohand.

Det lär finnas en enorm kinesisk litteratur om Jên Shên — Människoroten. I en medicinsk lärobok som skrevs på 1500-talet heter det: Den stärker inälvorna, lugnar själen, avlägsnar onda utdunstningar och förlänger livet.

Nästan alla svåra sjukdomar påstås kunna botas eller lindras av den, den har varit särskilt omtyckt som ett kraftigt medel mot impotens och ofruktsamhet. Örten har tidigare betraktats med misstro av västerländska vetenskapsmän, antagligen på grund av den mystik med vilken den varit omgiven i de länder, där man tidigare lärt känna den. Under de senaste decennierna har ryska forskare i den östliga provinsen, på gränsen till Mandsjuriet insamlat och undersökt exemplar av Jên Shên. De kunde isolera olika substanser i roten; panaksin, panaksinsyra, panakvilen, panatsen, ginse-nin etc. och vid långa kliniska försök kunde de konstatera märkliga effekter vid olika sjukdomstillstånd såsom förbättrad andningsfunktion, blodkärlets vidgande, sänkt blodtryck. Tydlig förbättring inträdde vid svåra nervrubbingar och vid sexuella svaghetstillstånd.

Nu åter till samtalet mellan Kjell Lindqvist och prof. Sandberg i Sveriges Radio:

— Det är ett forskningsarbete som pågår i Fjärran Östern i Wladivostok under ledning av professor Brekhman, som jag väl känner och även i Kina pågår undersökningar över ginsengpreparaten. Även Prof. Shibata vid Farmaceutiska Fakulteten i Tokio är en av de ledande forskarna på detta område. Och detta utgör en del av

det program som sker i dessa länder — att man tar upp de gamla drogerna — medicinalväxterna — och undersöker dem med moderna metoder — kritiska metoder — för att se om det verkligen finns något ämne i dem som är aktivt och vilka effekter de har. När det gäller ginsengpreparaten, så har just både ryska och japanska forskare renframställt några av de aktiva ämnena och man har redan kunnat använda dessa för att i första hand genom djurförsök och sedan även på människa kunnat undersöka de olika effekterna, säger prof. Sandberg på ett ställe.

Lindqvist säger:

— Nu har ju ryssarna gett den till telegrafister också.

— Man hade 2 grupper av telegrafister som skulle överföra en sifffertext till ett code-system under alldeles bestämda fastlagda försöksbetingelser och hos kontrollgruppen gjordes 31 % fel medan de som hade fått ginsengrot endast gjorde 17 % fel.

Kjell Lindqvist säger:

— Det finns en del moderna företeelser i samhället — stress t. ex., och så ha vi företeelsen blyförgiftning genom vår ökade användning av bilar och av att man har större mängd högoctanig bensin — alltså blyförgiftningar. Det här påstås ju ginseng bita på?

— Detta är riktigt, säger prof. Sandberg. Vid tetratylblyförgiftning vid djurförsök — där har man kunnat visa en otvetydig skyddseffekt. Och det är det som är det anmärkningsvärda just med ginsengroten och en del andra växter att dom har förmågan att öka organismens motstånd mot yttre skadliga ämnen, det kan vara avkylning eller överhettning, det kan vara röntgenbestrålning, det kan vara en sådan förgiftning som vi talar om. Där har vi väl en av de punkter där de aktiva ämnena i ginsengroten som skiljer dem från koffeinet i kaffet. (Man hade tidigare talat om ginseng kontra kaffe.)

Lindqvist:

— Det låter nästan som ett universalmedel, faktiskt och på 1800-talet var ju de flesta läkemedel s. k. universalmedel. Dom bet ju på allting, medan man ju numera specialiserar sig på läkemedel som biter på vissa enskilda saker.

— Det är väl så, när det gäller Ginseng, säger prof. Sandberg, att de undersökningar som vi nu har, bestyrker den gamla kinesiska användningen av ginsengroten som ett universalmedel. Jag vill visst inte anmäla att den hjälper mot alla möjliga olika åkommor, men den har den allmänt stimulerande effekten. Den har den förmågan att kunna — som jag belyst tidigare — öka organismens motstånd mot olika skadliga ämnen och det är väl detta som skulle vara något karaktäristicum för ginsengroten, trots allt.

Mot slutet av samtalet frågar L. på ett ställe om man kan betrakta detta som en ny medicin, om man skall sprida det i Västerlandet. Svaret blir:

— Definitivt som en ny medicin, med ny inom citationstecken, då det ju i själva verket rör sig om en gammal drog, men där man nu fått belägg för att den verkligen är aktiv.

Prof. Sandberg tror inte på att ginseng har några biverkningar. Ej heller tror han

Homeopati

Blåskatarr och njurinflammation

Blåskatarr

Denna orsakas ofta av förkylningar, särskilt såsom följd av andra sjukdomar. Den kan uppträda under olika former. Oftast är den förenad med smärtor och även trängningar vid urineringen. Kan fortplanta sig uppför urinledarna till njurarna. Här är varma sittbad eller helbad alltid välgörande. Om urinen innehåller varbakterier kan det vara lämpligt att taga sköljning med en matsked hexametylentetramin i en l. vatten. Om sjukdomen åtföljs av feber är det rådligast att intaga sängen tills förbättring inträder. Den dietiska behandlingen är också av vikt. Man måste undvika alla retande ämnen, kaffe, sprit, kryddor, alla rökta och stekta rätter, köttträtter. Bäst är att införa en mjölkdiet ett slag. Om mjölken skall drickas bör den vara ljum. Drick rätt mycket vatten.

Följande homeopatiska medel kan försökas, om symptomen stämmer:

Ammon carb. vid häftiga trängningar från blåsan med skärande smärtor. Bränningar och smärtor från blåsan även under natten.

Apis melif. Ofrivillig avgång av urin, som är sparsam, röd, het och blodblandad. De sista dropparna orsaka de största smärtorna.

Arsenicum vid grumlig urin som kan vara var- och blodblandad. Vid feber, oro, kall svett och kalla lemmar.

Belladonna om urinen är ljusröd, het och klar genast vid avlåtandet, men sedan grumlar sig fort och lämnar avlagring av ett slemmigt ljusrött sediment. Droppvis avgående urin med täta trängningar.

Berberis vulg. Brännande, skärande smärtor genom hela bäckenet och urinorganen. Ryggen känns som om den skulle brytas av. Urinen klarröd och slemmig, avsätter mjölig bottensats. Ständigt brännande smär-

pa att användningen skapar något beroende, såsom tobak etc. "Om man verkligen försöker tolka de uppgifter som finns, även när det gäller beroendet, så kan man ta den saken mycket lugnt. Jag har inte några belägg för att där finns några uttalade biverkningar och inte heller att det efter någon längre tid skulle bli något beroende.

Det är inte bara ginsengrotens komponenter och verkningsområden som är föremål för undersökningar av vetenskapsmän runtom i världen, utan det verkar som om det skulle vara en omprövning av en hel del växter som tidigare påstås ha läkande inverkan på oss. Det kan komma att visa, att det "de gamle" alltid sagt om växter skulle få sin bekräftelse av vår tids vetenskap. Detta är ju i och för sig glädjande. Man tycker liksom att man stått på rätt sida, då man velat framhålla naturens förmåga att i sitt apotek framställa läkemedel. Felet är bara det att bekräftelsen kommer så sent. Snart lär väl hela vår växtvärld vara så förgiftad att dess natur har gått till stor del förlorad.

tor i blåsan; sämre av att sitta, bättre av att vara i rörelse. Vid anlag för njurgrus och njursten anser många att detta är bästa medlet.

Camphora vid urinstämma, droppvis avgående urin eller ock i en smal stråle. Röd, rödbrun eller gulgrön urin som luktar unket.

Cannabis ind. Blåskatarr i samband med eller efter genomgången gonorré. Brännande och skällande smärtor såväl före, under som efter urinering. Urinen full av slem. Pat. måste vänta ett slag innan urinen börjar avgå. Sedan strålen upphört droppvis avgående urin.

Cantharis är ett av de bästa läkemedlen vid blåskatarr och även andra lidanden som åtföljas av smärtor, urinstämma eller svåra blåsträngningar, häftiga och brännande smärtor i blåsan och urinledarna. Endast små kvantiteter urin avgår. Dessa kan innehålla blod eller varbakterier. Skärande smärtor i buken, bäckenbotten och urinledarna. Känsla som om smält bly flöt genom urinröret. Urinen kan kännas skällhet eller det kan svida intensivt under urineringen. Trängningarna ökas av att gå eller stå, lindras av att sitta. Pat. har stark törst, men smärtorna ökas av att dricka. Smärtorna kan vara så intensiva att pat. våndas blott vid tanke på att urinera.

Dosering: Börja med låg pot. sedan högre (D 30). Jag har också sett en uppgift på att 1 gr. CM har visat mycket gott resultat.

Cantharis är också ett medel då huden svider som eld, vid brännblåsor och kvisslor samt utslag som är fyllda med skarp, frätande vätska, eksem med stark brännande klåda. Det passar vid solbränna, sveda under fötterna, värst under nätterna. Sveda av myggbett eller andra insekter. Vid brännskador, där blåsor uppstå, bör detta medel provas i första hand. Här kan D 30 vara lämpligast.

Conium är ett läkemedel för äldre personer med prostataförstoring och kronisk blåskatarr, svindel m. m.

Lycopodium är ett utmärkt förebyggande medel vid tendens till sten- och grusbildning. Urinen innehåller rött grus. Blodig urin. Smärtor i korsryggen, värst på högra sidan. Trög urinavgång.

Pulsatilla. Bränningar i urinröret före och efter urineringen. Pat. kan inte återhålla urinen under natten. Urinen avgår ofrivilligt vid hosta. Ett medel vid urineringsbesvär under havandeskap.

Sepia. Nedåtryckande känsla åt underlivet. Livmoderframfall. Fullhetskänsla i blåsan med häftiga bränningar.

Dosering: D 200 och högre.

Uva ursi. Våldsamma trängningar före behov att kasta vatten. Urinen innehåller varbakterier och blod. Häftig inflammation. Urinstämma. Täta trängningar, men liten urinmängd. Följes av skärande smärtor. Måste ligga på rygg för att kunna urinera.

Dosering: 10—30 dr. av urtinktur, D 3. Detta är ett önskemål, men då inte lägre pot. än D 6 kan erhållas får man nöja sig med det. 6—10 piller tre ggr. dagl. i litet vatten några dagar, sedan inte så ofta.

Djurens "Instinkt"

Hur yttrar sig djurens instinkt? På många olika sätt. Det är en gåva, som finns även hos oss, men i långt mindre grad än hos djuren. Det synes som om de mänskliga varelserna alltmer som deras förstånd, omdömesförmåga och orsaksbedömning utvecklets, mista förmågan av instinkter såsom obehövligha.

Vad är då detta, att flyttfågeln hittar bort till ett lämpligare klimat och därefter, när tiden är lämplig, hittar åter till sitt fosterland? Denna gåva kallas "instinkt". Vilken förklaring ges oss av naturvetenskapen på detta fenomen? Den ger ingen förklaring alls, ty den finner ingen grund för förklaring. Denna ersättes med några ganska oförståeliga ord, som man som vanligt sätter ihop genom att se i grekiska och latinska lexikon. — Såväl i "Seklet" som i böcker har jag lämnat förklaringen till instinkten. Denna kan nämligen endast förklaras såsom en särskild gåva i samband med en speciell naturkraft, som jag kallat "den eteriska strålningen" och som Straniak i sitt stora vetenskapliga arbete kallar "Die achte Gross-Kraft der Natur". Denne hänvisar till en litteratur på 125 skrifter över ämnet.

"In-stinkten" står tillsammans med jordmagnetismen, men är likväl inte detsamma som denna. Den hör tillsammans med varje föremåls eller ämnes natur. Allt har sin egenart av strålning. Det måste vara på grund av denna förmåga som fåglarna kunna orientera sig. Experiment med brevduvor har visat att om känningen med jordmagnetismen störes, så bli de förvirrade. Radiostationerna åstadkomma sådan störning. Släpps brevduvan upp i närheten av en sådan, så flyger hon runt, runt utan att hitta dit hon skall. Upphör sändaren, så har hon genast den rätta känningen. Brevduvan måste alltså inom sig äga organ med mottaglighet för vissa vågor, och i naturen måste finnas ett medium för utsändningen av dessa vågor.

Motsvarigheter till anförda exempel möta på mångfaldigt sätt inom djurvärlden och på visst sätt även inom växtvärlden. Det är ett ofta erfaret förhållande att hundar och även andra djur, som först i vagn eller till sjöss långa vägar från sin hembygd, ha återfunnit närmaste vägen hem, ett förhållande, som kan erhålla förklaring endast genom denna känslighet för "den åttonde naturkraften", den eteriska strålningen. — Här kanske man kan finna en jämförelse och en förklaring på en annan sak, som bestrides som omöjlig och som benämnas "vidskepelse", nämligen att forskare medels pendeln kunna uppsöka förlorade föremål eller på kartan malmfyndigheter.

Till det mycket underbara på området kan man hänvisa till att hunden på gatan, där många gått fram, kan urskilja husbondens fotsteg och även åt vilket håll han gått. Här måste det finnas en personlig strålningstyp, en viss frekvens, men även något mer — en personlig formation. Det är framför allt förhållandet till väderstrecken, som ger förklaringen, som hjälpmedel till

förklaringen ha vi *pendeln*. Vi finna även på detta område hos djuren att minne av föregående erfarenheter på området. Därför hittar fågeln tillbaka till sin födelsebygd.

Hur utpräglat djurens känning på detta område kan vara, visar det förhållandet, att de vilda djuren för orientering följa vattenådrors vägar, men däremot undvika dessa som boplatser. Detta gäller djuren i allmänhet. Men så finns det djur, som ha förkärlek till vattenådror och särskilt korsådror. Varpå detta kan bero har väl varit svårt att utröna. Det måste dock stå i förhållande till deras egna organisationer av dessa krafter. *Skatan*, "vattufågeln", bygger, som man vetat sen gammalt, sitt bo om möjligt över en korsåder. Där skator bygga sina bon bör man undvika att bygga hus, ty åskan slår gärna ner på sådana platser. I Tyskland är förbudet (av brandförsäkringsbolagen?) att återuppbygga hus, som träffats av åskan. — Vill man ha reda på var vattenådrorna gå, så har man en god hjälp i myrvägarna, ty dessa följa, om de ha möjligheter därtill, vattenådrorna. — Även bina hålla gärna till över platser med jordstrålning, från vattenådror.

Det är en gammal erfarenhet att våra husdjur ej trivas över vattenådror. Hästar, nötkreatur, får, getter insjukna, förlora fortplantningsförmågan. Under det att hunden undviker dylika strålningslinjer, så uppsöker katten dem. Det är två motsatta diurtyper, olika organisation av etervägornas centralapparater. En forskare på detta område, friherre *Pohl*, anför en mängd exempel på att inte endast däggedjur utan även höns och andra tama fåglar lida av strålningen samt att vilda diur, som hållas i burar, lida, om burarna komma över vattenådror.

Den franske läkaren, psykologen *Durville*, som mycket forskat på detta område, omtalar, att djur på förhand äga kännedom om när en epidemi nalkas. När koleran 1884 nalkades Marseille och Toulon, så flydde alla fåglar dessa städer. — Innan pesten 1892 hemsökte Galizien, så flödde alla sparvar i tid från städerna för att återkomma först sedan epidemien gått förbi.

Den nyssnämnde läkaren *Durville* redogör också för den gamla erfarenheten att djur användas för att genom just denna hemliga kraft överföra sjukdom från människan till djuret. Denna gamla metod har också fått sitt eget namn, "zoothérapie". — Samma förhållande råder naturligtvis även människor emellan. Därför är det ett känt förhållande att om den ena av två makar avlider i kräfta, så överföres sjukdomen understundom även på den andra. Men det sker inte såsom vid hastigt framgående epidemiska bakteriesjukdomar. Här tillkommer såsom förklaring för cellivet störande kraftyttring.

Till detta område hör också hypnotiseringen. Denna förekommer i hög grad inom djurvärlden, man skulle från barmhärtighetens synpunkt kunna hänvisa till hur vanlig denna är såsom en rovdjurens förmåga, medfödd och utan inlärnin användnings-

bar. — En djurskötare vid ett fågelhus i ett menageri berättar, att en bergörn, som de höllo fången och som matades med levande katter, omedelbart hypnotiserade katten samt därpå genom ett blixtsnabbt hugg dödade honom. — Här yppas också det hos rovdjuren medfödda medvetandet att döda rovet genom ett snabbt ingripande på livspunkten, där också millionmördarna av människor visste att sätta nackskottet. — Vi kunna ytterligare anför det förhållandet att även fiskar undvika platser med "odstrålning" och att magnetisörer överföra på sig strålningen från den sjukes sjukdomsstrålning, vanligen som en övergående förnimmelse, men den kan även medföra menlig inverkan. — När en kvinna vidrörde Jesu klädnad i hemlighet, så frågade Jesus: "Vem rörde vid mig, ty jag kände att kraft gick från mig?"

Från djurens instinkt ha vi kommit in på hur samma naturkraft kan te sig även hos människan. Det är medels denna, som varning gives även för framtida faror (I "Människokunskap" del II, sid. 184—194 har jag anför en del exempel på detta område.) Här har vi också djurens förmåga att välja föda, en gåva, som pendeln kan meddela åt människan. — Där må vi också nämna den gamla erfarenheten av den "goda" och den "onda" blicken. Ett särskilt fall må erinras om, den ryske munken Rasputin. Dennes hypnotiska förmåga var av en enastående natur. En pianist och sängerska, som vistats vid hovet i Petersburg, berättade, att denne behärskade kejsarhuset, så att alla böjde sig för hans varning mot kriget och hans förutsägelse att det skulle gå illa, om det kom till stånd. Men militärcentralen ville kriget. Därför mördade de Rasputin, lade liket i en säck och sänkte det i Neva. — Det franska sändebudet i Petersburg beskriver R. som en man, vars pupiller voro laddade med magnetism". "Under hänförelsen hade hans ögon en fosforescerande glans, antingen med uttryck av en stor godhet och mildhet eller av dödligt hat. Nästan alla, på vilka han riktade sina blickar förlorade för tillfället sin egen vilja och kände sig antingen upplyftade och dragna till honom, eller också voro de viljelöst underkastade hans önskinningar och befallningar och betraktade honom då som en halvgud. Rasputin mördare, Jassupoff, blev genom blicken från den döende fullständigt förlamad."

När vetenskapen kommer att erkänna och undersöka denna naturkraft, så kommer människornas världs- och livsuppfattning att få en helt ny form och den osynliga världens verklighet att erkännas.

SEKLET årg. 1954—1967

Det blir en stimulerande läsning att läsa igenom dessa årgångar där Viktor Vallberg varit en så flitig medarbetare. De bjuder en ytterst intressant läsning i skilda ämnen, skrivna av personer med mycken kunskap och stor begåvning.

Pris för alla årg. tillsammans 20:—

LITTERATURFÖRLAGET

Luntmakargatan 90 — Stockholm Va

I SEKLET för 15 år sedan:

OM BRÄNNANDET AV HALM...

När man hösten 1954 rest efter vägarne på Sveriges landsbygd, har man nästan överallt sett röken stiga upp från fälten, från södra Sverige till det norra. Det är återstoden av skörden som brännes. Det som inte omedelbart kan säljas, som inte omedelbart kan omsättas i pengar, får gå upp i rök.

Vad är det då som sker vid dessa bränder? *Det organiska livet som finns i halmen, liksom en del av detta i översta skiktet på åkern, mördas.* Vad blir kvar? En del av de kemikalier som funnits i halmen, resten har gått bort med röken och vattenågan. En förtorkad aska är allt som blir kvar.

Jag har under flera år följt sådden och skörden på ett kreaturslöst jordbruk. Första året raps, andra året säd, tredje året ärter, fjärde året säd. Vart år de vanliga gödselsalterna, vart år förbränning av halmen. Men av den för jordens hälsa oundgängliga trädan och gröngödslingen syns ingenting till. Nu undrar jag bara hur gårdsägaren ämnar behandla åkern det femte året.

Man kan inte undgå utan att då och då fråga sig: Hur länge ämnar de styrande — om de nu inte blivit fullkomligt hjärntvättade av de moderna jordbruksprofeterna och deras råd — låta det fortgå på detta sätt?

Nu hör jag i andan om den indignerade protesten: Vad angår detta den stora okuniga allmänheten — som inte genomgått några lantbruksskolor, som inte läser lantbrukstidningar, som inte deltar i lantbrukskongresser! Det angår dem lika litet som hur den medicinska vetenskapen arbetar med vivisektioner, ympningar, sprutbehandlingar m. m.

"Skomakare, bliv vid din läst!", pligga dina skor; lärare, bliv vid din pulpet! pluga med dina barn o.s.v.

Allt detta låter ju bestickande klokt och riktigt. Var och en bör naturligtvis sköta endast sin syssla och inte lägga sin näsa i blöt beträffande andras. Men samtidigt kan jag inte undgå att inom mig lyssna till Lichwards kloka och träffande ord: "Var och en är idiot i sitt eget fack".

Underförstått: den som befinner sig mitt inne i villande skogen ser inte skogen för bara trä!

Varför då denna upprördhet över utomstående ofta både välmenande och välmotiverade påpekanden?

Jag undrar ibland om de moderna jordbrukarna egentligen förstår vad de gör, när de bränner upp halmen. Om inte bör de ha en erinran om vad detta innebär, och om att det faktiskt finns andra som förstår det. Och sist men inte minst om att det är en sak som i högsta grad angår andra än bara dem själva.

Det angår oss alla hur den potatis är som vi köper och äter. Och framför allt angår det de ännu ofödda släktena hur det nuvarande sköter och behandlar den jord som de en gång skall ärva. Det är verkligen på tiden att vi med skärpa framställer kravet på inbördes förpliktelser, även mellan generationerna.

Till slut må anföras några rader av prof.

Seifert i hans skrift "Der Kompost" (Oldenburg-förlag, München 1950): "En bonde får inte längre tillåta, att något bränns upp på hans gård som inte är direkt vedbränsle. I röken från varje potatisblast- och ängs- och åkerbrand flyger hans åkers fruktbarehet och hans egna pengar bort. Allt, som åkern frambragt och som inte förbrukas på gården eller därifrån försäljes, måste tillbaka till gården och förvandlas till kompost. Men som sådan skall det bli en ständigt sig förnyande källa till hälsa och till en ständigt näringsrik och värdefull bondejord."

Den gången var det en expert som talade.
(Artikeln "Mordbrand"
av Viktor Vallberg.
SEKLET nr 4/1954.)

Charlotte Leopold
von Arenstorff

ÄLSKA VÄRLDEN

Förf. ger intressanta glimtar från sina mediala kontakter med den värld som sträcker sig bortanför sinnelivets gränser. Hon besitter i hög grad förutsägelens gåva, vilket hon här ger exempel på, dessutom redovisar hon många upplevelser hon haft genom sin klärvoajanta förmåga. Den ton och grundstämning som genomsyrrade hennes föreg. bok "Manna från Himlen" dröjer ännu kvar även här, jämte en mild och försynt levnadsvisdom.

Här finns också några intressanta kapitel und. rubr. "Telepati och tankekraft" och "Klärvoajans och telepati". Läsaren skall säkert finna en hel del av intresse genom att läsa om hennes funderingar och kommentarer kring mötet med "Siaren". Bo-Hjalmar Fagerström har tecknat och signerat omslaget.

En pocket-bok.

9:45

LITTERATURFÖRLAGET

Luntmakargatan 90 - 11351 Stockholm

HOMEOPATISKA MEDEL

ORTAGUBBEN har förmånen att
representera

Askersunds Tekniska Fabrik

Denna har under de 61 år den verkat tillvunnit sig ett alltmer stadgat förtroende, på grund av sina pålitliga tillverknings.

Förteckning å homeopatiska läkemedel och prislista erhållas gratis.

Örtteer

Guldté är drycken för finsmakare, komponerad av noggrannt utvalda örter	pkt 3:25
Malwateé har en härlig arom och är rik på naturlig citronsyra	pkt 4:55
Matalex	pkt 4:35
Nyponté (Liptons) varje pkt innehåller 6 portionspåsar	pkt 1:10
Plantage-drycken Klimax Fink	pkt 5:40
Papaya té	pkt 3:70
Pepparmynta Fixminze, varje pkt innehåller 4 portionspåsar	pkt 1:—
Schernal-té	pkt 6:40
Special-té "Ört te R"	pkt 5:30
R-C Reumatikerdryck innehåller rölleka, strunt och enbär	pkt 4:45
Urolog örtte ren naturprodukt enl. med dr Einar Ljunggren	pkt 8:75
Yerba te Mate	pkt 4:15
Ängste, Blomberg	pkt 4:30
Ört-te (dr Richters)	pkt 5:25
	30 portionspåsar 5:25
	snabbte pr brk 5:95
Nattermans téer nr 5, 7, 8, 9, 10, 11	pkt 5:30
finns även som snabbte	pr tub 5:50
Hibisca soldricka	pkt 2:85
Bekunis té	100 gr pulvr. brk 5:50
	150 gr ört brk 5:50
Broncholind té	brk 7:50
Fänkåls té, snabbte	brk 6:85
Kamomill té, snabbte	brk 7:55
Nypon té, snabbte	brk 6:85
Pepparmynt té, snabbte	brk 6:95

Extrakt av hälsoörter

ORTAGUBBENS extrakter å örter innehåller örtens alla verksamma beståndsdelar och är så starkt koncentrerade, att endast några droppar är tillräckligt att ta varje gång.

Det är bekvämare att ta extrakt än att bereda te av örter. Flaskan är försedd med droppropp och är lätt att föra med sig i fickan eller handväskan.

Apelsin	6:55	Ljung	4:85
Arnica	4:85	Malört	7:85
Björk	4:05	Maskros	4:05
Blodrot	6:85	Melissa	4:85
Brännässla	4:05	Mistel	4:85
Daggkäpa	5:35	Myrra	7:40
Ginseng	8:50	Ormbunk	5:—
Gurka	4:85	Pepparmynta	4:85
Hagtorn	4:85	Persilja	4:85
Hamamelis	4:85	Ratania	4:05
Havre	7:45	Rättika	7:35
Havstång	6:55	Rödlök	4:05
Humle	4:85	Rölleka	6:85
Hästhov	4:05	Rönn	5:85
Johannesört	7:40	Salvia	4:85
Kamomill	6:95	Sov Gott	5:85
Kalmusrot	6:55	Taklök	6:55
Kardbenedikt	6:55	Valeriana	7:90
Kastanj	4:05	Vallörtrot	6:55
Klorofyll	5:35	Vattenklöver	4:85
Lakritsrot	6:55	Åkerfräken	4:85

ORTAGUBBEN

Luntmakargatan 90 — 11 13 51 Stockholm

Kräftan

Kräftans astrologiska period faller under tiden från den 21 juni till den 21 juli. — Ja, men varför har man då just tagit en kräfta till att symbolisera ett bio-kosmiskt skeende, frågar en och annan läsare sig. Härpå kan man i korthet svara, att man tog detta djur till symbol just därför att det skrider fram medan det går baklänges.

— Det där förstår jag mig faktiskt inte på. Man kan väl inte gå framåt baklänges.

— Ja, men det är ju just vad kräftan gör. Den rör på sig framåt medan den retirerar.

Solen, som vi i våra tidigare betraktelser i denna serie sett, börjar långsamt, mycket mycket långsamt stiga upp igen 21 december, alltså vid den tiden då vi brukar fira jul. Och jul kommer ju från hjul, alltså det stora solhulet som rullar fram över himlavalvet. Våra förfäder symboliserade detta stora hjul i form av ett hakkors, mänsklighetens äldsta symbol som vi möter i gamla Kina, i Indien, i persernas rike, som står inritsat i tempelväggarna i Grekland och som vi här hos oss i Norden återfinner i brons tidens kvinno Smycken, på svärdgrepp och våra förfäders runstenar. Och ännu idag använder en del folk denna symbol i sina statsvapen och nationalflaggor, trots den dåliga bismaken den fått under Tredje rikets tid. Och detta hakkors rullar framåt, som solen, vilken den 21 december intar sin lägsta position och den 21 juni når kulminationen av sin himmelska bana, dvs. den dagen som vi brukar fira midsommar hos oss. Den 21 december är, trots att solen då står lägst, samtidigt dagen för livets osynliga återfödelse såsom den 21 juni är tidpunkten vid vilken livet åter börjar dö.

— Dö, hur kan då livet dö vid en tidpunkt då allt står i full blomstring, markerna är täcka av blommor och grönskan de sädesfält? Det fattar jag inte riktigt.

— Ja, det stämmer nog, men inte desto mindre träder här solen in i en nedåtgående sväng i sin bana, såsom den på den 21 december, trots sitt lägsta stånd, åter vänder sig uppåt, skänkande ny kraft och ny välsignelse åt naturen och livet.

Himinbiörg

Våra förfäder brukade, enligt Eddan, kalla Tvillingarnas zodiak för Breidablick, medan solens fjärde hus, Kräftans, kallades för Himinbiörg. Här hade solen uppnått himlabergets topp, varifrån den nu åter skulle börja sjunka. Nu kunde Heimdall, gudarnas väktare, som Eddan berättar, lycksaligt dricka det söta mjödet, njuta av sommarens sötma.

Människan kan dock bara här i våra nordliga nejder uppleva midsommarsolens under, dvs. på breddgraderna som ligger norrut, sett från Kräftans vändkrets, vilken befinner sig 23 ½ grad ovanför ekvatorn. De som bor söderut, på breddgraderna mellan ekvatorn och Stenbockens vändkrets, alltså 23 ½ grader söder om ekvatorn, upplever ett helt annat fenomen på sin himmel — där rör solen sig från den 21 juni uppåt mot sin zenit, ett tillstånd som alltså liknar vår 21 december. Den delen av

mänskligheten borde således egentligen vid denna tidpunkt fira jul och icke midsommar, men har anpassat sig efter traditionerna som råder på det norra halvklotet, vars fester man således firar samtidigt med nordborna. Härav kan man dra slutsatsen att zodiaken är någonting som härstammar från folken på nordliga breddgrader och ej från det sydliga halvklotets invånare. Det är den soltörstige nordbon som firar sol- och ljusfester och för vilken solen är helig, symboliserande livskraften och gudomen, den stora livskällan.

Under natten mellan den 21 och 22 juni tänder man fortfarande i många nordliga länder eldar på bergen, för att därigenom symbolisera solen, midnattssolen. Det är en tacksägelsefest till den livskällan, för all fruktbarhet som skänkts åt människan. Kristendomen å sin sida försökte bryta denna "hedniska" tradition därigenom att man förlade Johannes Döparens namnsdag på den 24 juni, såsom man fixerat Jesu födelsedag till den 24 december, alltså i båda fall tre dagar efter de stora hedniska högtidsdagarna. Johannes Döparen blev Kristi föregångare, hans döpare och skulle avlösas av Jesus, ljusbringaren, medan Johannes försvann i mörkret. Att det här föreligger en djup astrologisk parallellism är uppenbart. I Johannesevangeliet 3:30 säger Johannes: Det är såsom sig bör att han växer till, och att jag förminskas. Det gamla livet måste alltså offra sig, så att det nya kan bryta fram. Kristi födelse symboliserar således den uppåtstigande solen medan Johannes döparen å sin sida symboliserar den dalande solkraften.

Vi skall nu, som i de föregående avsnitten, kasta en blick på det som vid denna tid, alltså under perioden mellan den 21 juni och 21 juli, avspelar sig i naturen, i växternas rike.

Det nya livet

Under Vädurens zodiak såg vi hur hela naturen vaknade till nytt liv — knopparna och grodden bröt fram ur mörkret, trängande mot solen. Under Oxens tecken växte den lilla plantan till sig, såsom människan och djuret under denna sin livsperiod samlade kraft, blev allt större och starkare. Tvillingarnas tecken visade oss hur den unga människan började inse att hon inte existerade ensam, utan att hon hade en broder eller en syster. Man utvecklade sig från en ensidig och ren materialism mot dualismen, som så vackert symboliserades i Tvillingarnas zodiak. Detsamma ägde instinktivt rum hos djuren, medan växten hade blivit tvåpolig och utvecklade sig till ståndare och märken. Nu, under Kräftans tecken, var allt klart till en fortplantning hos människan, som nu hade vuxit sig fram till sin fjärde livsperiod och således hade utvecklats till en ålder av 4 gånger 7 år = 28, dvs. tiden mellan hennes tjugoförsta och tjugotonde levnadsår, hos djuret och växten.

Under Kräftans tecken strävar den unge mannen till den unga kvinnan, handjuret söker sig till honan och ståndaren i växternas

värld till märket — allt strävar efter en enhet, en förbindelse, dvs. till en befruktning. Den unga människan som under de första 21 åren av sitt liv vuxit till sig i kraft, som övervunnit sin materialistiska egoism och upptäckt livets dualism och altruism, vill nu se till att hon uppfyller den stora naturlagen och tar hand om livets vidare utveckling genom födelsen av ett barn. Och på samma sätt som solen och jorden under denna kosmiska kräftperiod har ingått ett förbund så att livet blomstrar som aldrig förut och i en skönhet utan like, så tränger nu den manliga ståndarens pollen mot det kvinnliga märket mot fruktkämlen, av Hans Sterneder döpt till livets heliga tabernakel, för att fullborda det stora mysteriet.

Under Kräftans tecken sluts ånyo den stora livskretsen i naturen — det manliga pollenet söker sig befruktande väg mot det kvinnliga märket och så uppstår i sinom tid åter nytt liv ur jordens mörker, väntande på solens välsignande makt. Och samtidigt skapas hos varje träd och buske knopparna som ett mäktigt skapelseunder, för att öppna sig mot solens strålar nästa år i form av nya blad och nya blomster, således ånyo slutande livets stora kretslopp.

Den andliga utvecklingen

Men hand i hand med parningen hos djur och människa och befruktningsakten hos växterna går den unga människans andliga utveckling. Om vi vill kalla de första tre sjuårsperioderna i en människas liv för barndomens och ungdomens tid träder hon nu, under denna sin fjärde livsfas, alltså i en ålder mellan 21 och 28 år, in i perioden för sin andliga mognad. Nu har människan funnit vägen till sin nästa, ingått äktenskap och grundat familj. I naturen brukar vi ju kalla de första tre månaderna för vårens tid — även här föreligger alltså en underbar parallellism mellan det mänskliga livet och växtens liv, då ju sommaren, åtminstone kalendrariskt sett, börjar med den 21 juni för att den 21 september övergå till hösten.

A. Grönwall

IRISDIAGNOSTIK

Det är ganska länge sedan något arbete utkom om ögon diagnostik här i Sverige. Många som velat studera irisdiagnosen har därför varit så gott som helt hänvisade till utländsk litteratur. Detta har varit en svaghet för ögon diagnostiken eftersom många som inte har språkkunskaper fått en begränsad och ensidig kunskap i ämnet. Förutom det rikhaltiga bildmaterial boken är försedd med ges här ett stort antal exempel, som på ett lättillgängligt och åskådligt sätt illustrerar vad förf. menar.

20:—

LITTERATURFÖRLAGET

Luntmakargatan 90 - 113 51 Stockholm

Den i våra tidigare betraktelser i denna serie omnämnda österrikiske astrologen Hans Sterneder visar i sitt genialiska verk hur Kräftans tecken under denna människans fjärde kosmo-biologiska period symboliserar människans andliga utveckling. Medan födelsen, uppväxt- och blomstrings-tiden, vilken även omfattar könsmognaden, är en period av ett utåtriktat skeende — vår fysik bara växer och växer från år till år — skall denna människans fjärde utvecklingsperiod kännetecknas av en inåtriktning i dubbel mening: mot kvinnans hjärta och sköte såväl som mot sitt eget inre, sin ande och sin själ. Människan består, med andra ord, inte bara av sin fysik, sin kropp, utan även av ett själsligt och ett andligt element, som det under denna sin fjärde kosmisk-biologiska period gäller att upptäcka. Gör vi det ej, förblir vi för resen av vårt liv fjättrade vid materien, stoftet.

Det är under denna sin fjärde livsperiod som människan skall söka finna meningen med sitt liv, söka sig fram till själens djupa sfär och sin andes tempel. Det som hittills varit aningar skall under denna livsperiod förvandlas till insikt. Det är tidpunkten för den fysiskt färdigutvecklade människan att knacka på visdomens port, att inse vilka höga kosmiska lagar som styr vårt liv. Ja, det är nu som människan skall söka finna sig själv, öppna vägen mot sitt inre rike, psykets och andens stora mysterium.

Kräftan som symbol

Kastar vi nu en blick på Kräftzodiakens tecken så måste vi även här ovillkorligen fråga oss hur och varför man just gripit till denna symbol för att känneteckna livets fjärde utvecklingsstadium och period. Vi har redan här ovan sett att kräftan är ett djur som kan skrida fram baklänges, vilket således symboliserar solens gång från sin kulmination den 21 juni mot sitt lägsta stånd den 21 december. Vi har hos växten sett hur ett pollen vandrar från ståndaren till märket, därmed skapande nytt liv för en evig kretsgång och vi har hos människan kunnat skönja utvecklingen inifrån utåt — uppväxttiden och könsmognaden — och utifrån inåt — fortplantningen och den psykisk-andliga utvecklingen.

Betraktar vi emellertid litet närmare detta kräftans tecken så observerar vi faktiskt två små ringar med var sin kometaktiga svans. Den övre ringen symboliserar här pluspolen och den nedre minuspolen, alltså det positiva och det negativa eller givaren och mottagaren. Och dessa två strävar, efter det i detta tecken uppvisade rörelseschemat, mot en sammansmältning, en enhet, så att någonting nytt åter kan skapas. Även i denna tydning skönjer vi Hans Sterneders genialiska blick, såsom vi redan mött den i skildringen av de tre föregående zodiaktecken. Vi har, som läsaren kanske minns, redan i början av denna serie påpekat att de hemlighetsfulla zodiaktecknens djupa ursprungliga betydelse har gått förlorade under tidens gång. Man måste räkna med att bestämda makter gjort allt i sin förmåga att hjälpa till härvidlag. Såsom kyrkans män gjorde allt de kunde för att röja undan de hedniska helgedomarna och symbolerna försökte tidigare tiders överstepräster bekämpa astrologin och utrota dess symbolvärld, tills utvecklingen gått så långt att

man en vacker dag helt enkelt kunde kalla denna människans äldsta och för alla stora religioner och för hela vår kunskap grundläggande vetenskap för humbug, vidskepelse och svart magi.

Som astrologiskt element har man tilldelat kräftan vattnet. Detta inte bara därför att kräftan lever i vattnet, utan därför att vattnet å sin sida symboliserar både fruktbarenheten och anden. Fortplantningsakten hos människa och djur sker i ett fuktigt element och växten kräver vatten för att kunna utveckla sig. Och allt liv härstammar ju, såsom kräftan, från urhavet. Samtidigt vet vi att Johannes Döparen döpte Jesus i vatten, andens element.

Kräftmänniskors väsen

Hur ter sig nu, under betraktande av ovanstående överblick, karaktären hos den som fötts under kräftans tecken, frågar sig en och annan läsare, som här kanske automatiskt tänker på veckopressens ständiga analyser och tydningar, denna kvarleva av astrologins påverkan på människans liv från forna tider. Att ett svar på denna fråga endast kan vara helt ytligt förstår man, då ju varje människa, som man brukar säga, är född under en annan stjärna, andra astrologiska konstellationer med alla deras olika "hus", planetinverknningar, element, tripliciteter, ascender, konjunktioner, oppositioner, sextiler, kvadraturer och trigoner, som man ju måste ta hänsyn till för att beräkna ett kosmogram. Men man brukar i allmänhet hävda att de under kräftan födda är kloka människor, bestämda i sin karaktär och utrustade med intuition. De skiftar dock ofta sina åsikter och vänska-per, är försiktiga, ja även räddhågade, otåliga, fantastiska svärmare som ofta lider av sina stämningar och lynnen. Allt tyder här på ett starkt skiftande väsen — förändringar i allt, en rik fantasi och ofta även utpräglade exaltationer.

Zodiakperioderna i människans historia och mytologi

Medan Vädurens period historiskt, religiöst, filosofiskt och kulturellt föll under tiden från år 200 till år 2360 f.Kr., Oxens tecken under perioden 2360—4520 f.Kr. och Tvillingarnas epok 4520—6680 f.Kr., faller Kräftans tid på perioden mellan åren 6680 och 8940 f.Kr. Således möter vi varje 2160 år en ny kosmisk zodiak. Tankandet, konsten och religionen skiftar helt i enlighet med dessa astrologiska perioder under mänsklighetens jordiska vandring genom tiderna. Som bekant föll tiden för Jesu liv i Fiskens tecken, dvs. under perioden 200 f.Kr. till år 1962 e. Kr., då vi astrologiskt trädde in i Vattumannens tecken. Och under Jesu tid brukade de första kristna i Roms katakomber ofta lämna Fiskens tecken efter sig på väggarna, såsom Vädurens tecken symboliserade den föregående perioden.

Vi har påpekat att det var österrikaren Hans Sterneder som under ett långt livs studier och sökande kom fram till en enastående tolkning av de astrologiska tecknens betydelse, vilket vi i denna serie för första gången försöker återge för svenska läsare. Men det var en annan man, greve Arnold Keyserling, en tysk, numera också bosatt i Österrike, som skänkt oss en över-

blick över de väldiga perspektiven i religionernas, myternas, konstarternas och vetenskapens historia. En överblick som hand i hand med Sterneders genialiska tydningar helt enkelt måste göra astrologin till en fornvetsenskap vi nu ej längre kan nonchalera, om vi inte föredrar att vandra blint genom livet och inte vill bry oss om att se och uppleva dessa stora sammanhang i mänsklighetens väg genom tiden.

Vi har redan i vår föregående betraktelse av Tvillingarnas nämnt att Kräftans period, alltså tiden mellan åren 6680 och 8940 f.Kr., är identisk med tiden då människan enligt Bibeln lämnade Paradiset och åt av kunskapens träd. Paradiset faller under det föregående astrologiska tecknet, Lejonet. Under Kräftans period, som i det som avser människornas samlevnad här på jorden är identisk med familjens grundande, bildas således fundamentet för den mänskliga kulturen och civilisationen. Under Tvillingarnas period råder stammen, under Oxens grundas de första städerna, under Väduren formas det första folket och under Fiskens tecken är det kyrkan och riket, storstaten, som råder över vårt liv. Studerar vi dessa här nämnda perioder litet närmare med ledning av våra historieböcker uppenbarar sig denna utveckling tydligt för oss. Hand i hand med denna mänsklighetens organisatoriska utveckling från familjen över folket till de stora superenheter som vi möter dem i stora statsförbund och världsriken går dock en annan utveckling, som är ännu mera fascinerande, den andliga, vilken vi emellertid på grund av utrymmesbrist inte kan behandla inom ramen för dessa översikter av zodiakens tecken. Vi skall dock mot slutet av denna serie be att få återkomma närmare här till.

Under Kräftans tid grundlade människan, som slutit sig samman till familjeenheter, såväl jordbruket som djurskötseln. Härigenom lägger människan således grunden för hela sin kulturella och statliga utveckling, då den av sina drifter präglade nomaden ännu symboliserar ett kaos där

MINALKA

I Aret Runt nr 14 1970 återges ett uttalande av Alma Nissen, innehavare av Brandals Hälsohem om detta medel:

— Jag har nu provat MINALKA mer än ett år. Eftersom jag genast upptäckte förbluffande goda resultat, ger jag det nu till samtliga patienter. Jag betraktar MINALKA som en ren sensation. Svenska läkare är personligen välkomna till mitt hälsohem för att med egna ögon konstatera vad denna enkla mineralblandning åstadkommit.

MINALKA säljes i påsar om 360 piller. En dosering om 2—4 piller dagl. kan vara lämplig. Bruksanvisning finns å påsen.

pr påse 19:—

ORTAGUBBEN

Luntmakargatan 90 - 113 51 Stockholm

SEKLET

Redaktör och ansvarig utgivare: HARRY BLOM

Redaktion och Expedition:

Luntmakargatan 90 — 113 51 STOCKHOLM

Tel. 08/32 26 60 — 31 04 63

Utkommer med 6 nr 1969

Pren.avgift 12:—

Postgiro: 23 04 40

Bankgiro: 56 — 5472

Strängnäs Tryckeri AB, Strängnäs 1969

Identifikations

Herr Carl Olof Holmqvist

Svartingstorp

380 31 LÄCKEBY

människa bekämpar människa, såsom de vilda djuren i urskogen bekämpar varandra. Jägaren hade äntligen lärt sig att tämja djuren och blev bofast på ett ställe. Drifternas sfär symboliserade myterna genom ormen. Och ormen kom även senare att symbolisera förförelsens makt såsom vi möter den i Bibelns berättelse om Adam och Eva.

Då månen har sin hemvist i Kräftans tecken och månen, som solens motpart å sin sida symboliserar det kvinnliga elementet, var det också den Stora Modern som blev månets symbol hos många naturfolk, en symbol som faktiskt ännu lever kvar, närmare elvatusen år efter början av Kräftans period. Månen symboliserade även drömmarnas värld. Månen är även upptagen i många statselement i vår tid; i synnerhet i islamiska länders.

Kain i Bibeln symboliserar jägaren, medan Abel, hans broder, kännetecknade bonden, jordbrukaren. Här möter oss den redan omnämnda kampen mellan naturkraften, den vilda av sina drifter behärskade jägaren och den jordbundne, som äntligen efter människans långa vandring beslutat sig att slå rot och grunda en familj. Abel, som dräptes av sin bror Kain, lever dock vidare genom Seth, sin son. Här kämpade således natur och kultur mot varandra i Kains och Abels gestalt. En förening av dessa två, dvs. naturen och anden, skulle dock först äga rum under Tvillingarnas astrologiska tecken, den närmast följande zodiakperioden.

"Syndafloden"

Det var mot slutet av Kräftans period, omkring år 6200 f.Kr., som enligt många myter syndafloden ägde rum, från vår tid räknat alltså för omkring 8000 år sedan. Forskare har visat att vid denna tidpunkt hade en planetoid fallit ned från kosmos i Atlanten, där då atlantidernas rike slagits sönder. Astronomer och geofysiker beräknar att planetoidens storlek belöpt sig till cirka 700 kilometers diameter. Här försvann då det stora atlantiska riket Platon berättat om för oss, länken mellan Amerika, Europa och Afrika, bron över vilken en så frapperande parallellism i religiöst och kulturellt avseende ägt rum, så att man i Centralamerika kunde uppvisa samma slags pyramider och begravningskulter som i det gamla Egypten, för att inte tala om liknande räknasätt och kulter. Vi ha i betraktelsen om Tvillingarnas tecken redan behandlat en del av hela den stora mytologin i Gilgamescheposet som berättar för oss om den s.k. syndafloden, hur Utnapishtim, liksom den bibliske Noak, byggde

sin ark. Bibeln som dock först skapats under Vädurens period ger ingen så djupgående tolkning av den stora floden som Gilgamescheposet i tvåflodslandet.

Den pelagiska myten

Kreta har i sin konst symboliserat Tvillingarnas period genom Labys, dubbel-yxan, efter vilken man även döpt Labyrinten i Knossos. Labys blev således regentens, maktens symbol och levde senare vidare i romarnas statssymbol. Oxens period, som också i hög grad präglade livet på Kreta — den heliga tjuren och människans kamp med den — lever ju ännu kvar i våra dagar i form av tjurfäktingarna i många europeiska, central- och sydamerikanska länder. Det var denna heliga tjur som i den grekiska mytologin skulle rädda Europa, jungfrun som sittande på tjurens rygg, stävade genom havets vågor, medan hennes fem bröder drog åstad för att åter föra henne hem. Då de inte kunde finna sin syster grundade de fem stora folk vid Medelhavets stränder. Det var Kadmos, en av hennes bröder, som hamnade på det grekiska fastlandet och dödade ormen vid den kastaliska källan i Delfi. Och det var denna Kadmos som sedan grundade det mäktiga Theben, där han i stället för den kretensiska stavelseskriften införde det fonikiska alfabetet. Och det var akajerna som därpå införde den indogermanska Vädurskulturen till Grekland. Pelops' stam, som erövrade Peloponnesos, grundade den höga mykeniska kulturen där den svarta väduren offrades åt gudarna. Men det var den pelagiska myten som vittnar om Kräftans period i den grekiska kulturvärlden. Här talar det om Euronyme, gudinnan som skapat allting, om Ophion, den stora ormen, och om Pelagos, den första människan — identiten med den bibliske Adam. Euronyme lade enligt denna antika myt världsägget, omkring vilket ormen Ophion slingrade sig sju gånger, tills ägget blev kläckt och ur vilket solen, månen, planeten, stjärnorna, jorden och dess floder, berg, träd, blomster och människor kom. Människans första hem enligt denna myt blev Olympen, gudarnas heliga berg. Här talar alltså den urgamla pelagiska skapelsemyten om fruktbarheten och en ny födelse, grunden till existensen av alla gudar, människor och världar. Den Babylonska och bibliska syndafloden, som karaktäriserar Kräftans tid, kallas i det gamla Grekland för den deukaliska floden. Och Herakles som verkställde de tolv uppgifter gudarna uppdragit åt honom, kämpade med den niohövdade Lerneiska ormen, hydran, som nästan höll på att strypa honom. Han drev med glödande

Seklet 1970

Föreliggande nr av SEKLET är tryckt i juni 1970. Men det måste dateras nr 6 1969. Orsaken är lätt att finna. De som haft förtroendet att betala in sina prenavgifter för 1969 har blivit lovade 6 nr för året och skall helt naturligt ha det också. Detta verkställades härmed. De som erlagt avgift för 1970 erhåller också numret, detta som plåster på såren för att de måst vänta så länge.

En bidragande orsak till att tidningen kommer så sent är i någon mån den vanliga: brist på likvida medel. Men det har också varit för mycket av annat arbete som hindrat Red. att ägna sig åt den. Löftet för 1970 är det vanliga — det blir 6 mycket innehållsrika nr, om inte alla mörksens makter lyckas bryta den föresatsen. Men jag tror inte att de "mörka" kommer att ha nämnvärt stora möjligheter att stoppa farten. Det finns föralldel något som heter nödbromsar, men de dem hittar inte. För att nu hinna ifatt måste det ju bli 1 nr varje månad till årets slut. Det kommer att bli jobbigt, men om de goda medarbetare som nu skymtar vid horisonten lyckas i sina avsikter att mata SEKLET, då blir det något av. Om dessutom en och annan (som fått mer kontanter än de som behövs för att administrera sin existens innan pensionen kommer) får klart för sig, att SEKLET inte bara slukar litterärt material utan även det snöda guldet, vill överföra något av överskottet till tidningens utgiftskonto, då är det bergis att det kommer att gå.

I samband med detta vill jag på det varmaste tacka dem som bidragit ekonomiskt, det har t. o. m. kommit 100-kr sedlar. Men inte mindre vill jag tacka alla dem som bidragit med artiklar och annan text. Här kunde jag räkna upp namn, men det skulle bara bli så att jag finge gå igenom alla nr för året och räkna upp dem i tur och ordning. Därför må ni alla vara tackade som varit med.

Väl mött i den nya årgången.

Red.

pilar ormen ur sitt mörka bo — solens seger över mörkret — och medan han med sitt svärd slog av huvud efter huvud på odjuret, växte ständigt nya sådana fram ur dess mäktiga kropp — solens strålar — medan en jättekrafta bet Herakles i foten. Herakles bekämpade alltså, mytologiskt tytt, drifterna och dräpte kräftan, vars tid nu var över så att en ny astrologisk period kunde börja.

Frithjof Hallman